

Zájem o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob v regionu Kroměříž

Zuzana Janálová

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zuzana Janálová**
Osobní číslo: **H16015**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Andragogika v profilaci na řízení lidských zdrojů v neziskové sféře**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Zájem o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob v regionu Kroměříž**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti dalšího vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob evidovaných na úřadu práce.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.

Zpracování a statistické vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BENEŠ, Milan. Andragogika. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014, 176 s.

Pedagogika. ISBN 978-80-247-4824-5.

PALÁN, Zdeněk a Tomáš LANGER. Základy andragogiky. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008, 184 s. ISBN 978-80-86723-58-7.

BALVÍN, Jaroslav. Andragogika jako teorie výchovy a vzdělávání dospělých. Praha: Hnutí R, 2011, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-86798-16-5.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016, 254 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-5326-3.

GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. 2., rozš. české vyd. Brno: Paido, 2010, 261 s. ISBN 978-80-7315-185-0.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jan Kalenda, Ph.D.**
Centrum výzkumu FHS

Datum zadání bakalářské práce: **19. prosince 2018**

Termín odevzdání bakalářské práce: **26. dubna 2019**

Ve Zlíně dne 19. prosince 2018

L.S.

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.
V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně .....

.....

---

1) -zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídá k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce zkoumá zájem o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob se základním vzděláním ve vybraném regionu Kroměříž. Teoretická část vymezuje hlavní pojmy jako je nezaměstnanost, úřad práce a trh práce. Důraz je kladen na další profesní vzdělávání, motivaci a bariéry k dalšímu vzdělávání. Velmi důležitá je část zaměřena na celoživotní učení a druhy dalšího vzdělávání. Pro praktickou část této práce byla zvolena forma kvantitativního výzkumu. Cílem této práce je zjistit zájem (případný nezájem) o další vzdělávání. Dlouhodobě nezaměstnaní lidé se základním vzděláním nám pomohou získat lepší rozhled v tom, jakou mají tito lidé motivaci a jaké mají bariéry vůči dalšímu vzdělávání.

Klíčová slova: nezaměstnanost, další vzdělávání, motivace, bariéry, rekvalifikace

ABSTRACT

This bachelor thesis looks at the problematics of long – term unemployed people with only elementary education in the area of Kroměříž. Its theoretical part explains basic terms such as unemployment, the unemployment department and labor market. This bachelor thesis emphasises the importance of professional training, motivation and their barriers. The part dealing with lifelong learning and other forms of education is very important. Quantitative research method was chosen for the practical part. The aim was to find out the interest (or the lack of interest) in further education. Long – term unemployed people with elementary education help us get a better understanding of their motivation or barriers in further education.

Keywords: unemployment, further training, motivation, barriers, retraining

Tímto bych chtěla poděkovat mému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Janu Kalendovi, Ph.D, za odborné vedení, pomoc při úpravách a dalších cenných rad při zpracování mé práce. V neposlední řadě bych ráda poděkovala Ing. Martinu Veselému za pomoc s formální stránkou a trpělivost.

„Vědět něco je chvályhodné, hříchem je nechtít se nic učit.“

Marcus Porcius Cato

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné

V Kroměříži dne 18.2.2019

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ZÁKON O ZAMĚŠTNANOSTI A VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	11
1.1 ZÁKON O ZAMĚŠTNANOSTI.....	11
1.2 ÚŘAD PRÁCE	11
1.3 UCHAZEČ O ZAMĚŠTNÁNÍ.....	12
1.4 AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚŠTNANOSTI A JEJÍ NÁSTROJE	12
1.5 REKVALIFIKACE	12
2 NEZAMĚŠTNANOST	13
2.1 DĚLENÍ NEZAMĚŠTNANOSTI	13
2.2 MĚŘENÍ NEZAMĚŠTNANOSTI	15
2.3 POJEM NEZAMĚŠTNANÝ.....	15
2.4 DŮSLEDKY NEZAMĚŠTNANOSTI.....	16
2.5 TRH PRÁCE	18
3 CELOŽIVOTNÍ UČENÍ	20
3.1 VYMEZENÍ POJMŮ CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ A VZDĚLÁVÁNÍ SE.....	20
3.2 MOTIVACE KE VZDĚLÁVÁNÍ	22
3.2.1 Maslowova hierarchie potřeb	24
3.3 BARIÉRY VE VZDĚLÁVÁNÍ	25
3.4 TYPY DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
4 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	33
4.1 DRUH VÝZKUMU	33
4.2 CÍL VÝZKUMU	34
4.3 METODA ZKOUMÁNÍ, SBĚR DAT A TRŽDĚNÍ MATERIÁLU.....	34
4.4 VÝZKUMNÝ SOUBOR A DRUH VÝBĚRU.....	35
4.5 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A FORMULACE HYPOTÉZ.....	36
5 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT VÝZKUMU	38
6 SHRNUÍ VÝSLEDKŮ A VYHODNOCENÍ STANOVENÝCH CÍLŮ	50
ZÁVĚR	58
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	63
SEZNAM OBRÁZKŮ	64

SEZNAM TABULEK.....	65
SEZNAM GRAFŮ	66
SEZNAM PŘÍLOH.....	67

ÚVOD

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma zaměřené na dlouhodobě nezaměstnané osoby v evidenci úřadu práce a možnost jejich dalšího vzdělávání. Za možnost dalšího vzdělávání považujeme různé formy rekvalifikačních kurzů, které nabízí Úřad práce v Kroměříži. Od roku 2013 pracuji na Úřadu práce v Kroměříži jako referentka zaměstnanosti. Denně se dostávám do kontaktu s opravdu různými lidmi. Každý z nich má naprosto jiný postoj k dalšímu vzdělávání. Rozhodnutí vybrat si právě toto téma je pro mě velmi přínosné a zajímavé. Plno dlouhodobě nezaměstnaných osob má pouze základní vzdělání, a proto je potřeba těmto lidem věnovat převážně zvýšenou péči. V případě, že se budeme snažit těmto lidem nabídnout další vzdělávání, můžeme tak minimalizovat nezaměstnanost. Tito lidé se pak mohou opět začlenit do pracovního procesu.

V teoretické části jsem se rozhodla definovat a vysvětlit základní pojmy jako je zákon o zaměstnanosti, úřad práce, uchazeč o zaměstnání, aktivní politika zaměstnanosti a rekvalifikace. Další část bude věnovaná informacím ohledně samotné nezaměstnanosti od členění nezaměstnanosti až po její důsledky. Velmi důležitá část je zaměřená na celoživotní učení. Zajímavá část je vzdělávání dospělých a pro výzkum jsou velmi podstatné informace zaměřené na motivaci k dalšímu vzdělávání a také bariéry k dalšímu vzdělávání. K motivaci je jako zajímavost zařazena i Maslowova hierarchie potřeb, která popisuje potřebu seberealizace.

Pro praktickou část této bakalářské práce byla zvolena metoda kvantitativního výzkumu. Za výzkumný soubor jsem se rozhodla zvolit cílovou skupinu dlouhodobě nezaměstnaných osob se základním vzděláním, ve věku 15 - 50let v regionu Kroměříž. Tato cílová skupina byla zvolena především proto, že to jsou lidé v produktivním věku a věřím, že pro můj výzkum budou tyto informace nejpřínosnější. Cílem zkoumání bylo zjistit celkový zájem o další vzdělávání a jaké jsou motivace nezaměstnaných osob k účasti na vzdělávání. V případě zájmu mě zajímal druh a forma rekvalifikačního kurzu, kterou tito lidé preferují. Rozhodla jsem se také zkoumat bariéry při nezájmu o další vzdělávání. Jakmile zjistím, co brání uchazečům o zaměstnání k dalšímu vzdělávání, budu poté schopna s nimi začít pracovat více do hloubky. Jedna z možností je zorganizovat jim poradenskou činnost zaměřenou na posílení motivace, tzv. aktivizaci. Tím můžeme dlouhodobě nezaměstnané lidi opět navrátit do pracovního procesu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKON O ZAMĚSTNANOSTI A VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

1.1 Zákon o zaměstnanosti

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) vydalo, zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti pro potřeby úřadů práce soubor právních předpisů, které jsou využívány především na odboru zaměstnanosti. MPSV dále vydalo vyhlášku č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů č. 519/2004 Sb., o rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání a o rekvalifikaci zaměstnanců. (Portál MPSV, 2019, [online])

Zákon o zaměstnanosti zapracovává příslušné předpisy vydané z Evropské unie a upravuje zabezpečování státní politiky zaměstnanosti, jejíž hlavním cílem je dosažení plné zaměstnanosti a ochrana proti nezaměstnanosti.

1.2 Úřad práce

Úřad práce České republiky (dále jen „Úřad práce ČR“) vznikl jako základní článek služeb zaměstnanosti v ČR v roce 1990 přijetím zákonného opatření předsednictva ČNR č. 306/1990 Sb., o zřízení úřadů práce. Na úřady práce tehdy přešla působnost ve věcech pracovních sil, která do té doby příslušela okresním národním výborům. Tímto způsobem byl institucionálně zabezpečen trh práce do doby, než vstoupil 1. 2. 1992 v účinnost zákon o zaměstnanosti. Samotný Úřad práce ČR byl zřízen dne 1.4.2011 a to zákonem č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. Úřad práce ČR je považován za správní úřad s celostátní působností a je organizační složkou státu. Nadřízeným správním úřadem pro Úřad práce ČR je považováno Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Úřad práce ČR je tvořen generálním ředitelstvím, krajskými pobočkami a pobočkou pro hlavní město Prahu, které vyhodnocují vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých krajích a určují finanční dotace či případné jiné formy podpory nezaměstnaným.

Součástí krajských poboček jsou tzv. kontaktní pracoviště, kde dochází ke zpracování, schvalování a vyhodnocení žádostí od uchazečů, kteří se rozhodnou evidovat na úřad práce. (Portal MPSV, 2019, [online])

1.3 Uchazeč o zaměstnání

Uchazečem o zaměstnání je považována fyzická osoba, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočkou Úřadu práce, v jejímž správním obvodu má bydliště, a při splnění zákonem stanovených podmínek je krajskou pobočkou Úřadu práce zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání. (ZoZ, § 24)

1.4 Aktivní politika zaměstnanosti a její nástroje

Aktivní politika zaměstnanosti je souhrn opatření směřujících k zajištění maximální možné úrovně zaměstnanosti. Aktivní politika zaměstnanosti je zabezpečována ministerstvem a Úřad práce, podle situace na trhu práce spolupracuje při její realizaci s dalšími subjekty.

Za nástroje, jimiž je realizována aktivní politika zaměstnanosti jsou považována:

- a) rekvalifikace
- b) investiční pobídky
- c) veřejně prospěšné práce (tzv. VPP)
- d) společensky účelná pracovní místa (tzv. SÚPM)
- e) překlenovací příspěvek
- f) příspěvek v době částečné nezaměstnanosti
- g) příspěvek na zapracování
- h) příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program (ZoZ, § 104)

1.5 Rekvalifikace

Rekvalifikací můžeme získat nové kvalifikace, můžeme si zvýšit, rozšířit nebo prohloubit dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování. Za rekvalifikaci se považuje i získání potřebné kvalifikace pro pracovní uplatnění fyzické osoby, která dosud žádnou kvalifikaci nezískala (jedná se o uchazeče, kteří mají základní vzdělání nebo nemají žádnou praxi). Při určování obsahu a rozsahu rekvalifikace se vychází z nynější kvalifikace, zdravotního stavu, schopností, dovedností a zkušeností fyzické osoby, která má být rekvalifikována. (ZoZ, § 108)

2 NEZAMĚSTNANOST

Nezaměstnanost je situace, kdy nezaměstnaní lidé chtějí pracovat, aktivně si hledají zaměstnání a bohužel nemohou najít vhodné zaměstnání, které by odpovídalo jejich požadavkům.

Zaměstnání hraje v našem životě velmi důležitou roli. Důkazem je například to, když se člověk představuje a jako jednu z prvních věcí uvádí jaké má povolání.

2.1 Dělení nezaměstnanosti

Nezaměstnanost rozdělujeme podle příčin vzniku a také podle jejich projevů v ekonomice. Dělíme ji na 4 druhy a to frikční, strukturální, cyklickou a sezónní.

Frikční nezaměstnanost

Frikční nezaměstnanost vzniká tehdy, kdy se pracující lidé dobrovolně rozhodnou vzdát svého zaměstnání, a to například z důvodu, že si hledají jiné zaměstnání. K tomuto rozhodnutí dojdou například kvůli lepšímu finančnímu ohodnocení, lepším pracovním podmínkám nebo hledají zaměstnání, které je po pracovní stránce bude více uspokojovat. K dobrovolnému opuštění dosavadní práce může vést i změna bydliště a přestěhování se do jiného regionu.

Tento druh nezaměstnanosti bývá většinou krátkodobý, ekonomice prospívá a nemá nějak výrazné negativní důsledky. O tomto druhu nezaměstnanosti můžeme říct, že je „dobrovolná“. (Jurečka, 2017, s.159)

Strukturální nezaměstnanost

Strukturální nezaměstnanost vzniká v případě, kdy nabídka práce v určitých pracovních profesích je vyšší než poptávka. V tomto případě velmi často vzniká nerovnováha u jednotlivých druhů povolání. Tento případ může nastat například v těžební oblasti, kde je velký počet horníků, pro které již bohužel nemají tak velké uplatnění na trhu práce jako tomu bylo před 30 lety. Snaha tyto lidi začlenit do nového druhu zaměstnání je poměrně velmi těžká. Příklad strukturální nezaměstnanosti můžeme nejlépe vidět například u horníků v Ostravě. Před 30 lety bylo minimum horníků, kteří byli nezaměstnaní. Poptávka po tomto druhu povolání byla velmi vysoká. V dnešní době sice existují důlní společnosti, ale poptávka po hornících není tak vysoká jako tomu bylo v minulosti, a proto se do strukturální nezaměstnanosti řadí mnoho lidí s profesí horníka. Mimo to, bývalí horníci jsou již starší

a jejich zdraví jim nedovoluje pracovat ve stejném oboru, proto jsou nuceni změnit své povolání. Těmto lidem se snaží pomoci úřad práce například prostřednictvím rekvalifikačních kurzů. (Jurečka, 2017, s.159)

Cyklická nezaměstnanost

Cyklická nezaměstnanost souvisí s cyklickým vývojem ekonomiky. Vzniká, když je ekonomika v recesi a nastává pokles zaměstnanosti v podstatě ve všech odvětvích.

V tomto období je velice těžké najít zaměstnání, protože nezaměstnanost je vysoká a nepomůže se rekvalifikovat na jinou pracovní profesi. Podle délky trvání se rozlišuje:

- krátkodobá nezaměstnanost
- dlouhodobá nezaměstnanost

Výše cyklické nezaměstnanosti se může určit pomocí Okunova zákona. Cyklickou nezaměstnanost můžeme vyjádřit jako rozdíl mezi přirozenou mírou nezaměstnanosti a skutečnou nezaměstnaností. (Jurečka, 2017, s.160)

„Sám Okun upozorňoval, že jeho „zákon“ je empirického, nikoliv teoretického původu. Jako takový má – dle Okuna – platnost pouze pro míry nezaměstnanosti v rozmezí 3-7,5 %, poněvadž těchto hodnot nezaměstnanost dosahovala ve zkoumaném období (od druhé světové války do počátku 60. let minulého století). Série pozdějších výzkumů nicméně platnost Okunem uváděných hodnot víceméně potvrdila (1 % poklesu nezaměstnanosti ve vztahu k 2-3 % růstu výstupu).“ (Jurečka, 2017)

Krátkodobá a dlouhodobá nezaměstnanost

Krátkodobá nezaměstnanost trvá několik, avšak málo týdnů až měsíců. Za dlouhodobou nezaměstnanost se zpravidla označuje nezaměstnanost trvajíc déle než 5 měsíců (podle Ministerstva práce a sociálních věcí) anebo dvanáct měsíců (podle Evropského statistického úřadu). Dlouhodobá a cyklická nezaměstnanost je spojena s nevyhovujícím pracovním zaměřením, nízkou kvalifikací a nedostatečnou motivací. (Jurečka, 2017, s.157)

Sezónní nezaměstnanost

Tento typ nezaměstnanosti se označuje jako samostatný. V průběhu roku se jedná o pravidelné opakované výkyvy. Postihuje především to odvětví ekonomiky, které je ovlivněno ročním obdobím např. počasím, pracovními podmínkami nebo klimatem. Jedná se například o stavebnictví, zemědělství nebo turismus. Sezónní nezaměstnanost má velký vliv ve

stavebnictví např. u nás či na Slovensku, v zemědělství je to Španělsko či Portugalsko a u turismu jsou to např. všechny přímořské státy s vysokou návštěvností v letních měsících. (Jurečka, 2017, s.160)

2.2 Měření nezaměstnanosti

K tomu, abychom mohli určit míru nezaměstnanosti, musíme obyvatelstvo rozdělit do kategorií. Musíme si uvědomit, že nezaměstnanost se týká pouze obyvatelstva v produktivním věku. Jedná se o období od 15 do 64 let (od ukončení povinné školní docházky až po odchod do důchodu). Zaměstnaní lidé jsou ti, kteří pracují na zkrácený nebo plný pracovní úvazek. Nezaměstnaní jsou ti, kteří zaměstnání sice nemají, ale aktivně si jej hledají. Každý, kdo si aktivně hledá zaměstnání, by měl být evidován na úřadu práce, spolupracovat s úřadem a být ochotný nastoupit do vhodného pracovního místa. Tyto dvě skupiny, tj. zaměstnaní a nezaměstnaní spolu tvoří tzv. ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Ostatní lidé, kteří jsou v produktivním věku, zaměstnání nemají a ani jej nehledají se řadí do skupiny ekonomicky neaktivních. Zde patří například studenti denního studia, ženy/muži pečující o malé děti nebo handicapované příbuzné, zdravotně postižené osoby a také ti, kteří již ztratili snahu hledat si vhodné zaměstnání. (Jurečka, 2017, s.154)

2.3 Pojem nezaměstnaný

„Ne každý, kdo pracuje, je zaměstnaný a na druhé straně také ne každý, kdo nepracuje, je nezaměstnaný.“ (Mareš, 2002, s.16)

Zaměstnání se definuje na základě pracovní smlouvy, která zahrnuje i materiální odměnu za pracovní výkon. Tento vztah mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nám dovoluje eliminovat z úvah o nezaměstnanosti například domácí práce, vzájemnou výpomoc, sebezaměstnávání, dobrovolnou práci pro dobročinné účely a další práce nevykonávané pro ekonomické cíle. (Mareš, 2002, s.16)

Nezaměstnaná osoba je osoba, která je práceschopná, nemající vlády nad výrobními prostředky, nucenou hledat obživu pracovní smlouvou, která práci pozbyla a nemůže ji nalézt z důvodu objektivních, tj. mimo její osobu ležících, novou práci přiměřenou svému pravidelnému povolání, za mzdu v době a místě obvyklou a aspoň svým nezbytným potřebám odpovídajícím. (Mareš, 2002, s.17)

Definici nezaměstnanosti, která je používána Eurostatem vydala Mezinárodní organizace práce (International Labour Organization – ILO). Za nezaměstnané jsou považovány ty osoby, které souběžně splňují tři podmínky:

1. nejsou zaměstnané
2. aktivně si vyhledávají zaměstnání (aktivní vyhledávání zaměstnání znamená hledání prostřednictvím úřadu práce nebo soukromé zprostředkovatelny práce, vyhledává si zaměstnání přímo v podnicích, má přehled o pracovních nabídkách prostřednictvím inzercí, zvažuje a podniká kroky pro založení vlastního podnikání nebo vyhledává zaměstnání jiným způsobem
3. jsou připraveni k okamžitému nástupu do zaměstnání nebo nejpozději do 14 dnů

Pokud osoby nesplní alespoň jednu ze tří výše uvedených podmínek, pak jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní obyvatelstvo. (Školní statistická ročenka, 2008)

2.4 Důsledky nezaměstnanosti

Nezaměstnanost sebou přináší mnoho dopadů, a to jak ekonomických, tak i sociálních. Nezaměstnanost svým dopadem může negativně postihnout pouze některé rodiny. Nejmarkantnějším a nejbolestivějším důsledkem, je **dlouhodobá nezaměstnanost**. V případě, že existuje vysoká nezaměstnanost, pak země nevyrobí tolik množství na hranici svých produkčních možností z toho důvodu, že část zdrojů (jak pracovních, tak i kapitálových) není využita. Důsledkem toho je pak ztráta produktu ekonomiky. (Jurečka, 2017, s.165)

„Propad produktu je možné kvantifikovat pomocí Okunova zákona, jenž by se dal stručně interpretovat takto: Zvýší-li se skutečná míra nezaměstnanosti o 1 % oproti přirozené míře nezaměstnanosti, poklesne reálný produkt o 2-3 % oproti hodnotě potenciálního produktu“. (Jurečka, 2017, s.165)

Kvůli dlouhodobé nezaměstnanosti může vzniknout nebo se bude zvyšovat schodek ve státním rozpočtu, a to kvůli vyplácení podpor v nezaměstnanosti, financování chodu úřadů práce a aktivní politikou zaměstnanosti. Díky nezaměstnanosti se snižují daňové příjmy státního rozpočtu a stát přichází o daně z příjmů. Stát také přichází o výběry z nepřímých daní (spotřební daň a DPH), protože rodině s jedním nebo více nezaměstnanými členy v rodině neumožňuje nakupovat stejné množství zboží, jako kdyby tito lidé i nadále pracovali a dostávali mzdu.

Dlouhodobě nezaměstnaným lidem dělá velký problém opět se navrátit do zaměstnání. Taková změna způsobuje úpadek jejich lidského kapitálu. Dlouhodobě nezaměstnaní lidé ztrácejí schopnosti, zkušenosti, praktické i teoretické znalosti, které získali prostřednictvím zaměstnání. Další z důsledku dlouhodobé evidence je ten, že dlouhodobě nezaměstnaní při nástupu do zaměstnání nedokáží podávat takové výkony, které podávali před evidencí na úřadu práce. Při opakovaných neúspěších při hledání pracovního místa bývá člověk víc a víc demotivován a klesá zájem pracovat. Člověk si průběžně zvykne na pobrání sociálních dávek a disponováním volného času. Se ztrátou zaměstnání je spojen pokles životní úrovně. S růstem dlouhodobé nezaměstnanosti se zvyšuje i počet trestných činů, kdy nezaměstnaní se pokoušejí obstarat si finanční prostředky. Postupný nárůst kriminality zapříčiní zvýšení výdajů ze státního rozpočtu na zajištění policejních služeb, vězeňských služeb a soudnictví. (Jurečka, 2017, s.166-167)

Při ztrátě zaměstnání dochází k tzv. sociální izolaci. Dlouhodobě nezaměstnaný člověk může ztratit kontakty, společenskou prestiž nebo postoj autority v rodině. Nezaměstnanost může vést až k narušení vztahů v rodině mezi jednotlivými členy. Nezaměstnaní lidé pak mohou podlehnout smutku, depresím a své problémy začnou „řešit“ alkoholem nebo drogami. Často u těchto lidí dochází k sebevraždám, které poté přináší členům rodiny psychické problémy. (Jurečka, 2017, s.166-167)

Mezi nejzávažnější psychologické důsledky při dlouhodobé nezaměstnanosti patří zejména nárůst drogové závislosti a depresí. Tím se zvyšuje počet léčených osob a narůstá počet psychosomatických onemocnění. Hrozí také zhoršení stavu již existujících psychických poruch, které již nezaměstnaný člověk má. (Farková, 2009, s.83)

Důsledky nezaměstnanosti, a zejména ty psychologické, se u člověka projevují hned v několika oblastech:

- snížení pocitu vlastní hodnoty, pokles sebedůvěry a důvěry k lidem
- fatalismus, deprese, apatie (jedná se o poslední stupeň psychického strádání)
- ztráta schopnosti řídit svůj čas, narůstá sociální izolace, ztrácení kontaktů
- obviňování vlastní rodiny ze ztráty práce

Důsledky nezaměstnanosti nepostihují pouze jedince, ale objevují se i u rodinných příslušníků:

- u dětí nezaměstnaných rodičů dochází k nárůstu vývojových poruch (emoční labilita, poruchy v chování), zhoršení studijního prospěchu, slabé školní výkony

- obtíže v rodině z důsledku ztráty rolové autority u rodičů
- nárůst samotných konfliktů, jak u jedince, tak ve společenském životě

V dnešní době sílí také strach pracujících osob z nezaměstnanosti, i když jsou stále v pracovním poměru. Důsledky nezaměstnanosti jsou převážně viditelné v oblastech, kde se restrukturoval průmysl, a kde je z tohoto důvodu nezaměstnanost vyšší. (Farková, 2017, s.84)

2.5 Trh práce

Trh práce můžeme vnímat jako místo, kde se střetává tržní poptávka po práci a tržní nabídka práce. Existuje konkurence na trhu práce na straně poptávky i na straně nabídky. Můžeme to chápat tak, že práci poptává spousta firem a nabízí ji mnoho lidí. Tržní nabídka práce je v podstatě součet individuálních nabídek práce. Tržní poptávka po práci je poptávka všech firem v dané ekonomice. Trh práce postupně spěje ke své rovnováze. Nerovnováha na trhu práce, je pouze přechodnou situací, která je eliminována pohybem reálné mzdy. (Holman, 2015, s.142)

Trh práce můžeme vnímat stejně jako kterýkoliv jiný trh, např. trh se stroji nebo benzínem. Vzájemně zde na sebe velmi působí poptávka, nabídka a cena. Ovšem, trh práce má jisté zvláštnosti, které vycházejí ze skutečností, že nositelem „práce“ je lidská bytost se svými vlastnostmi a lidskými právy. To je důvod, proč je trh práce objektem státní intervence, a to v podobě pracovního zákonodárství. (Jurečka, 2018, s.258)

„Práce je považována za stejné zboží a předmět tržní směny (nabídky a poptávky) jako jakékoliv jiné zboží“ (Matoušek, 2016, s. 243).

Trh práce bývá velmi často předmětem státních zásahů nebo místem politických střetů. Člověk má svůj pracovní, individuálně osobnostní a biologický rozměr. Člověk má svá specifická práva, vůli, práva a svobodně disponuje svou pracovní silou. Trh práce je místem, kde jsou vytvářeny podmínky zaměstnanosti včetně mezd a platů prostřednictvím nabídky a poptávky po práci. (Dvořáková, 2007, s.67)

Hlavními parametry, které určují nabídkovou stranu trhu práce jsou:

- reálné mzdy (současná i očekávaná úroveň)
- majetkové poměry domácností
- mimopracovní příjmy

- demografický vývoj
- míra ekonomické aktivit daného obyvatelstva
- pracovní zvyky, tradice a kultura

Hlavními parametry, které **určují poptávkovou** stranu trhu práce jsou:

- cena práce (výše reálné mzdy nebo tarifu)
- poptávka po produktech a službách (cena)
- produktivita práce
- ceny ostatních vstupů na trh
- budoucí tržby (očekávání)
- volná disponibilní pracovní síla na trhu práce

Trh práce a jeho vývoj doprovází nepružnost poptávky po práci. Zaměstnavatelé jsou omezeni kolektivními smlouvami a pracovněprávním zákonodárstvím. Hlavním smyslem a podstatou trhu práce je alokace práce mezi zaměstnavatele. (Dvořáková, 2007, s.67-68)

3 CELOŽIVOTNÍ UČENÍ

3.1 Vymezení pojmů celoživotního učení a vzdělávání se

Celoživotní **učení** můžeme chápat jako učení v dětství i v dospělosti v tradičních vzdělávacích institucích v rámci vzdělávacího systému i mimo něj. Člověku je poskytována možnost vzdělávat se v různých životních stádiích svého rozvoje a v souladu s vlastními zájmy, úkoly a potřebami. Je podporován osobní rozvoj osobnosti a usiluje se také o rozvoj v oblasti pracovního a soukromého života. Jedná se v podstatě o **celoživotní proces**, který přispívá v lepším postavení člověka na trhu práce a podporuje konkurenceschopnost ekonomiky obecně. (Otáhal, 2018, s.14)

Palán uvádí, že vzdělávání dospělých je ve své podstatě obecný pojem pro vzdělávání dospělé populace. Zde jsou zahrnuty veškeré vzdělávací aktivity, jako je řádné školské vzdělávání dospělých (za účelem získání určitého stupně vzdělání) nebo jako další vzdělávání. (Palán, 2003, s.12)

Palán také uvádí **dva** druhy vzdělávání dospělých:

- 1) **Vzdělávání jako vzdělávací proces** – proces cílevědomého a také systematického zprostředkování, osvojování a upevňování schopností, dovedností, návyků, znalostí, jednání a chování osob, které ukončily školní vzdělávání a přípravu na povolání a jsou připraveni vstoupit na trh práce.
- 2) **Vzdělávání jako vzdělávací systém** – sebevzdělávací aktivit, které nahrazují, rozšiřují, doplňují, zlepšují, mění nebo jakkoliv jinak obohacují počáteční vzdělávání dospělých osob, které si záměrně rozvíjejí své znalosti a dovednosti, zájmy, osobní postoje a jiné sociální kvality, potřebné k práci a plnění společenských a životních rolí.

(Palán, 2003, s.12)

Pojem „vzdělávání se“ je vymezen jako stav, k němuž učení či vzdělávání vede. Mohli bychom to považovat jakou souhrn osvojených znalostí, dovedností a schopností člověka. V tom užším významu, můžeme vzdělávání chápat jako formálně uznaný výsledek učení.

Celoživotní učení obsahuje **tři** základní **typy** vzdělávání:

Formální vzdělávání

- je realizováno ve vzdělávacích zařízeních (školy)
- je legislativně ukotveno
- zahrnuje získávání na sebe navzájem navazujících stupňů vzdělání (základní škola, střední odborné učiliště s výučním listem, střední škola s maturitní zkouškou, vyšší odborná škola, vysoká škola)
- každý absolvovaný stupeň vzdělání, má své příslušné osvědčení (výuční list, maturitní vysvědčení, vysokoškolský diplom apod.) (Otáhal, 2018 s.13)

Neformální vzdělávání

- poskytuje se v zařízení zaměstnavatelů, soukromých institucích, nestátních neziskových organizacích, školských zařízeních aj.
- tyto aktivity jsou více organizačně decentralizované, obsahově i procesně pružnější
- mají kratší trvání (přijatelnější pro práci, rodinu a jiné aktivity)
- patří zde volnočasové aktivity pro děti, mládež a dospělé, kurzy cizích jazyků, kurzy na PC, rekvalifikační kurzy, krátkodobá školení a přednášky
- nutností je přítomnost odborného lektora, učitele či proškoleného vedoucího
- nevede k získání stupně vzdělání

Informální učení

- jedná se o proces získávání vědomostí, osvojování si dovedností a kompetencí z každodenních zkušeností a činností v práci, ve volném čase a v rodině
- součástí je sebevzdělávání, kdy učící si nemá možnost ověřit nabyté znalosti
- nemusí být úmyslným učením
- nemusíme rozeznat, jak učení přispívá k nabývání nových vědomostí a dovedností
- je neorganizované, zpravidla nesystematické a institucionálně nekoordinované

U celoživotního učení předpokládáme, že se v průběhu života prolínají všechny výše zmíněné formy učení. Termín „celoživotní“ („lifelong“) zdůrazňuje pouze časový úsek vzdělávání, proto se v poslední době také uvádí termín „všeživotní“ („lifewide“). Tento termín zdůrazňuje, že učení probíhá ve všech prostředích a životních situacích. (Otáhal, 2018 s.14)

Celoživotní **učení** můžeme členit do **dvou** etap:

Počáteční vzdělávání obsahuje:

- Základní vzdělávání – primární a nižší sekundární stupeň
- Střední vzdělávání – vyšší sekundární stupeň, nástavbové studium pro absolventy s výučním listem „SOU“ (následné ukončení maturitní zkouškou)
- Terciální vzdělávání – VoŠ a VŠ (Otáhal, 2018 s.14)

Další vzdělávání:

- Probíhá po dosažení určitého stupně vzdělání
- Zaměřeno na různorodé spektrum vědomostí, dovedností a kompetencí
- Cílem je získávat nové znalosti a osvojovat si nové dovednosti
- Součást celoživotního učení, které vede přímo/nepřímo ke zvýšení konkurenceschopnosti jedince (Otáhal, 2018 s.15)

3.2 Motivace ke vzdělávání

Motivací můžeme rozumět tzv. hybné síly psychického charakteru. **Hybné** jsou právě proto, že uvádějí do pohybu lidské chování a činnosti a za **síly** jsou označovány proto, že mají jak směr, tak intenzitu. Za základní vnitřní zdroj **motivace** se považuje motiv čili pohnutka. Ta určuje směr a intenzitu chování ve dvojím smyslu. Jako první je to síla, která právě působí (tzv. aktualizovaný motiv) a jako druhá je to dispozice k jejímu vzniku a uplatnění. U každého člověka se utváří složitá struktura motivačních dispozic, které jsou částečně vrozené a částečně získané. Za vrozené motivační dispozice se považují biologické (primární) potřeby a za získané se řadí sociální (sekundární) potřeby, zde patří např. zájmy, hodnotové orientace a částečně postoje. (Výrost, 2008, s.147)

Motivace je považována za hlavní problém andragogů. Dá se říct, že v dnešní době se musí učit a vzdělávat téměř každý.

Účast na dalším vzdělávání ovlivňuje hned několik faktorů:

- společenské klima a společenský rámec ve vztahu k učení
- epochální témata a výzvy
- okolí a vztahy
- životní situace
- osobní charakteristika

Podle výzkumů se řadí mezi hlavní důvody k dalšímu vzdělávání snaha rozvíjet vlastní schopnosti, získávat nové poznatky, udržet si pracovní místo nebo je to přání zaměstnavatele. Co se týče vlastní motivace, je potřeba své stávající motivy zcela akceptovat. Tyto motivy mohou být různé např. touha po sociálním uznání a prestiže, získání uznání příbuzných nebo známých, zvědavost, radost z poznání a učení se nebo také použitelnost naučeného při řešení různých problémů. **Motivy** můžeme rozdělit na hodnotné (zde máme vnitřní zájem o věc a radost z poznání) a méně hodnotné (zde máme vnější zájem o prestiž, odměnu aj.) Motivy k učení se v člověku začínají vyvíjet již v brzké socializaci a jsou výsledkem učení a zkušenosti s učením. Jeden z důvodů, proč jsou lidé odrazováni od dalšího učení, jsou právě zkušenosti s učením ve škole. (Beneš, 2014, s.104-105)

Existuje mnoho různých důvodů, proč se dospělí chtějí vzdělávat např. mění se daná situace na trhu práce, objevují se stále nové problémy, mění se zdravotní stav, chtějí držet krok s moderní dobou nebo se připravují na nové pracovní výzvy. Jako jeden ze základů je znát svůj cíl, kterého chceme dosáhnout a toho se musíme držet. (Hofmann, 2017, s. 81)

Takový opravdový důvod (tj. váš motiv či cíl) působí jako hnací síla. Místo slova motiv, můžeme také říct motivace. Je to souhrn jednotlivých motivů nebo důvodů, proč něco děláme. **Motivace** je pro studijní úspěchy velice důležitá, dokonce stěžejní, protože za mnohé problémy s učením jsou v první řadě považovány problémy s motivací. Pro člověka, který je motivován k učení, je mnohem jednodušší učit se než pro někoho, kdo se musí učit. (Kolektiv autorů, 2009, s.20)

Dle Beneše je celkem **6 typů motivů** vzdělávání:

1. sociální kontakt
2. sociální podněty
3. profesní důvody
4. spoluúčast na komunálním a politickém životě
5. vnější očekávání
6. kognitivní zájmy

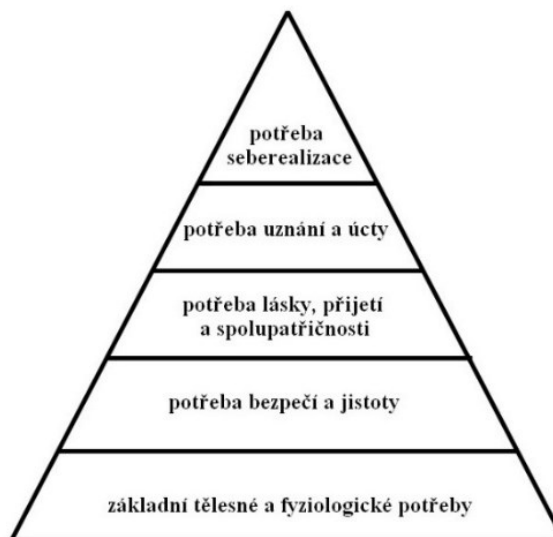
Každá z těchto skupin má různé motivy. Velmi snadno se dají zjistit motivační rozdíly podle věku, socioekonomického statusu, vzdělání, pohlaví a životních okolností (rodinný stav, počet dětí, místa bydliště). Mladí lidé mají více pragmatickou a utilitaristickou motivaci spojenou s výkonem pracovní profese než starší lidé. U těch se více projevuje motivace spojená s trávením volného času. Čím jsou lidé starší a mají vyšší sociální status dochá-

zí k orientaci na uspokojování vyšších potřeb. Výše statusu, příjmů a dosaženého vzdělání, pozitivně ovlivňuje vznik kognitivních motivů. (Beneš, 2014, s.106)

3.2.1 Maslowova hierarchie potřeb

Autorem této hierarchie je psycholog Abraham Harold Maslow, který žil v letech 1908-1970 v Americe. Tento psycholog se velmi podrobně zabýval lidskými potřebami, zkoumal také jejich vzájemné souvislosti a význam. Na základě svých poznatků v roce 1943 sestavil **škálu** ve tvaru pyramidy. Kde rozčlenil všechny oblasti lidských **potřeb**, rozdělil je do **pěti** úrovní. Tato hierarchie vychází zejména z nezbytnosti a naléhavosti jejich uspokojení a vzájemné návaznosti. Ukazuje nám logickou posloupnost uspořádání svých potřeb a vznik další potřeby pro uspokojené předchozí potřeby. (Malíková, 2011, s. 167)

Obrázek 1- Maslowova pyramida potřeb (Vlastní zpracování)

Základní tělesné a fyziologické potřeby – tyto potřeby Maslow hodnotí jako základní potřeby lidského organismu s nejvyšší prioritou.

Tvoří je především potřeba:

- dýchat
- regulovat tělesnou teplotu
- tělesné integrity
- vody
- spánku
- přijímání potravy
- vylučování a vyměšování

- pohlavního styku
- fyzické aktivity

Potřeba bezpečí a jistoty – tato potřeba vzniká brzy po uspokojení fyziologických potřeb.

Zde je **zahrnuta**:

- jistota zaměstnání
- jistota příjmu a přístupu ke zdrojům
- fyzická bezpečnost (ochrana před agresí a násilím)
- morální a fyziologická jistota
- jistota rodiny
- jistota zdraví

Potřeba lásky, přijetí spolupatříčnosti – tyto potřeby jsou zahrnuty ve třetí úrovni. Nazývají se sociální nebo společenské potřeby a představují citové vztahy (partnerský vztah, přátelé, potřeba mít rodinu)

Potřeba uznání a úcty – tato potřeba vede ke zlepšení sebedůvěry a sebepojetí. Je projevoována snahou o dosažení úspěchu, samostatnosti, respektu pozornosti atd.

Potřeba seberealizace – jedná se o nejvyšší potřebu. Vyjadřuje snahu o naplnění záměrů a představ jedince. Při této potřebě se člověk snaží být co nejlepší.

Maslow tyto seberealizované osoby **charakterizoval** následovně:

- přijímají vše a sami sebe, nic neodmítají, ničemu se ani nebrání a také se ničemu nevyhýbají
- jsou spontánní ve svých činech a také myšlenkách
- jsou tvořiví
- zajímají se o řešení problémů jak svých někdy i ostatních
- nesoudí lidi podle předsudku, ale objektivním způsobem
- váží si života i lidí (Malíková, 2011, s. 168)

3.3 Bariéry ve vzdělávání

Kromě vlivu motivace ve vzdělávání zaznamenáváme u dospělých jedinců také působení a existenci nejrůznějších druhů bariér, což jsou v podstatě **překážky**, které dospělým brání věnovat se celoživotnímu učení. (Zormanová, 2017, s. 48)

Bariéry můžeme také vymezovat jako vnitřní a vnější bariéry v dalším vzdělávání. Za vnitřní bariéry se dá považovat nedostatek sebevědomí, nedostatek času a z něj právě vyplývá stres, nepříliš velká motivace, příznaky různých nemocí, únava, osobní a pracovní problémy. Za vnější bariéry se dají považovat nedostatek informací o nabídce dalšího vzdělávání, nedostatek zájmu a touhy po úspěchu a negativní vliv okolí, ve kterém pracujeme nebo žijeme. (Zormanová, 2017, s. 48)

Účast dospělých na různých formách vzdělávání je ovlivněna příležitostmi a pozitivními podmínkami vzdělávání a také bariérami, které působí na vzdělávání negativně. Jedná se o **bariéry** různého druhu např. osobnostní bariéry, situační bariéry nebo institucionální bariéry. V roce 2008 proběhl výzkum, který provedla Rabušicová, Rabušic a Šeďová.

Bylo zjištěno hned několik následujících bariér:

Osobnostní bariéry:

- účast na vzdělávacích kurzech pro mě nemá smysl
- mám obavy, že bych to nezvládl/a
- myslím, že na vzdělávání nemá dostatečné vzdělání

Situační bariéry:

- nemám momentálně dostatek finančních prostředků
- pracovně jsem příliš zaneprázdněn/a
- mám hodně koníčků, takže na další vzdělávání nemám čas
- na další vzdělávání nemám čas kvůli starosti o rodinu nebo děti
- nemohu se ze zdravotních důvodů účastnit

Institucionální bariéry:

- není dostatek informací o kurzu
- není dostatek vhodných kurzů
- nízká kvalita kurzů

Jedná se tedy opravdu o velmi různorodé bariéry. (Průcha, Veteška, 2014, s.43)

Celkem podrobně jsou podchyceny důvody pro neúčast na dalším vzdělávání. Jedná se především o následující osoby:

- osoby mají nízkou mobilitu statusu, mají malou naději na sociální vzestup, ale jsou relativně spokojeni se současným zaměstnáním, nevidí perspektivu v dalším vzdě-

lávání a tím pádem nemají ani nutnost, se profesně dál zdělat. Zde spadají zejména starší lidé, kteří mohou potencionálně najít zájem o volnočasové vzdělávání.

prakticky orientovaní lidé, bez vzdělanostního zázemí, nemají žádný zájem o „teoreticky“ zaměřené kurzy

- zastávce autodidaktiky a sebeřízeného učení, nemají žádnou důvěru ve vzdělání, které je organizované, ale spoléhají zde na vlastní schopnosti
  - osoby, které se nechtějí v kurzech zesměšnit a mají strach, že selžou
  - lidé, kteří teprve hledají vlastní cestu
  - jedinec, který nemá zájem o vzdělávání z důvodu věku, nedostatku financí nebo je cizinec
  - osoby, které sice **zájem mají**, ale nemají tu možnost se vzdělat, v minulosti byly demotivovány a mají vnitřní blok
  - lidé, kteří jakékoliv vzdělávání odmítají nebo neuznávají tlak společnosti
- (Beneš, 2014, s.107)

Balvín uvádí, že právě u dospělých lidí vznikají velké **motivační problémy**. Kvůli tomu pak vznikají bariéry k dalšímu vzdělávání. Starší lidé prožívají neúspěchy silněji, než mladí. Z tohoto důvodu se také někdy bojí dál vzdělat. (Balvín, 2011, s.12)

3.4 Typy dalšího vzdělávání

Za další vzdělávání je považováno to, které následuje po absolvování počátečního vzdělávání. Další vzdělávání můžeme rozdělit do **tří typů**, a to zájmové vzdělávání, další profesní vzdělávání, které je realizováno ve sféře volného času a občanské vzdělávání. Vzdělávání dospělých ve volném čase, se řadí do tzv. ostatních součástí vzdělávání dospělých, kde se řadí např. zájmové vzdělávání, vzdělávání seniorů a další vzdělávání. (Zormanová, 2017, s. 30)

Vzdělávání dospělých zahrnuje:

- náhradní školní vzdělávání – cílem je získání stejného druhu vzdělání, jako je při nabytí v rámci základního nebo sekundárního vzdělávání (tzv. druhé vzdělávací šance), zaměřené na dospělé lidi, bez vzdělávání či mají nízkou kvalifikaci
- formální studium na vysokých školách – prezenční, kombinovanou nebo distanční formu studia

- profesní vzdělávání – kvalifikační vzdělávání, periodická školení a rekvalifikační kurzy, které jsou určeny těm osobám, které sice dokončily řádné odborné vzdělání, ale mají zájem o to si rozvíjet své postoje, schopnosti a dovednosti, nutné pro výkon v povolání
- další profesní vzdělávání – realizováno jinými subjekty, jako jsou podniky, vzdělávací instituce, úřady, ministerstva, neziskové organizace, nadace, spolky, soukromé osoby a personální agentury
- občanské vzdělávání – zaměřeno na člověka jako na občana a na jeho kultivaci
- rodinné vzdělávání – cíl, je zvýšit kvalitu života jedince a jeho rodiny za pomoci preventivních a vzdělávacích aktivit
- zájmové vzdělávání – kultivace osobnosti na základě zájmů a vzdělávacích potřeb jednotlivců (Zormanová, 2017, s. 30-31)

Další formou vzdělávání jsou tzv. **kurzy**. Tyto kurzy jsou určeny pro dospělé a poskytují je především zaměstnavatelé, resortní a profesní organizace, komerční instituce a školy. Odborné kurzy, kurzy jednotlivých předmětů a kurzy, které neposkytují stupeň vzdělání, jsou nejčastěji zaměřeny na ekonomické disciplíny, informační a komunikační technologie a cizí jazyky. Významnou roli hrají i rekvalifikační kurzy, určené především nezaměstnaným, kteří se rozhodli změnit své povolání. (Eacea.ec.europa.eu, 2019 [online])

Pro nezaměstnané osoby se základním vzděláním je velmi vhodné absolvovat program a kurz pro získání uznané kvalifikace v dospělosti. V rámci programu vzdělávání dospělých je v současné době velká pozornost věnována především těm, kteří nemají dokončené odborné či profesní vzdělání. V této oblasti tak dochází k největšímu rozvoji a má nyní také největší podporu. Musíme vzít v potaz skutečnost, že rozvoj odborných kompetencí je velmi úzce spojen s konkurenceschopností jedince na trhu práce. Odborné **vzdělávání** je ve většině případech poskytováno zaměstnavateli, soukromými vzdělávacími institucemi a také školami zaměřenými na odborné vzdělávání. (Eacea.ec.europa.eu, 2019 [online])

Programy a kurzy, které jsou určeny pro usnadnění přechodu na trh práce jsou právě rekvalifikační kurzy. Nejvýznamnějším opatřením pro podporu začlenění na trh práce jsou **rekvalifikace**. Ty jsou určeny pro ty osoby, které jsou definované statusem ve vztahu k pracovnímu trhu. Účastník kurzu může být evidován u některé pobočky Úřad práce jako uchazeč o zaměstnání (nezaměstnaný), nebo je kurz určen také pro pracovníky určitého zaměstnavatele, který například mění výrobní program. Střední nebo vyšší odborné školy,

které nabízí tyto kurzy, musí mít uzavřenou dohodu s příslušnou pobočkou Úřadu práce. Tyto školy nabízejí typ vzdělávání, který odpovídá jejich odbornému zaměření. **Rekvalifikační kurzy** jsou zaměřeny na přizpůsobování pracovní síly změnám pracovního trhu, tedy na získání nové kvalifikace nebo rozšíření si stávající kvalifikace. V rekvalifikačních kurzech převažuje skupina nezaměstnaných. (Eacea.ec.europa.eu, 2019 [online])

V těchto rekvalifikacích se dává přednost prezenční, popřípadě kombinované formě před distanční, a to z toho důvodu, že distanční forma nenapomáhá potřebné socializaci školené osoby. Kombinovaná forma studia není možná v případě, že se rekvalifikujeme za účelem získání nové dovednosti. Je třeba zajistit kvalitní studijní materiály a fungující zpětnou vazbu. (Eacea.ec.europa.eu, 2019 [online])

Profesní vzdělávání je vázáno na profesi nebo pracovní pozici. Záměr je dosažení souladu mezi způsobilostí jedince a požadavky danou profesí či pozicí. Do této oblasti spadá také vzdělávání prostřednictvím **rekvalifikací**. Rekvalifikace pomáhají člověku změnit svou původní kvalifikaci.

Rekvalifikační vzdělávání:

- předkvalifikační kurzy
- specifické rekvalifikace
- nspecifické rekvalifikace
- doplňková rekvalifikace
- zaměstnanecká rekvalifikace (Mužík, 2012, s.5)

Rekvalifikační vzdělávání je nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti, která je součástí státní politiky zaměstnanosti. Rekvalifikační vzdělávání spadá do oblasti dalšího profesního vzdělávání. Toto vzdělání je nabízeno různými subjekty na základě akreditace. Nabízejí je například školy, vzdělávací instituce, profesní a občanská sdružení. Po úspěšném absolvování kurzu obdrží účastník osvědčení o absolvování rekvalifikačního vzdělávacího programu s uvedením počtu absolvovaných hodin a oprávněním k výkonu konkrétní pracovní činnosti. (Průcha, Veteška, 2014, s.235)

Tržní ekonomika vyžaduje maximální pružnost v nabídce práce a rekvalifikace je jeden z faktorů, jak toho dosáhnout. **Rekvalifikaci** může řešit pracující člověk, občan, který je evidován na úřadu práce jako uchazeč nebo zájemce o zaměstnání. Rekvalifikace je pro mnohé možností, jak získat nové zaměstnání. Zákon o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. určuje

podmínky pro postup při rekvalifikaci, podmínky pro podporu a také může přispět ke snížení nezaměstnanosti. (Epravo, 2016, [online])

Každou, i tu nejmenší změnu kvalifikace můžeme považovat za rekvalifikaci, v případě, že umožní další nebo nové pracovní uplatnění. Při stanovování a rozsahu praktické nebo teoretické přípravy (ta je základem rekvalifikace), se vychází z dosavadní kvalifikace uchazeče nebo zájemce o zaměstnání. Rekvalifikační kurz je jednou z forem dalšího vzdělávání, která pomůže nezaměstnaným lidem obstarat si práci. V dnešní době může být **rekvalifikace** velmi výhodná zejména pro zaměstnance, kteří o práci přišli. Nejedná se tedy jen o ty uchazeče o zaměstnání, kteří touto formou mohou získat jinou nebo i další kvalifikaci, ale tato možnost je velmi výhodná i pro zaměstnavatele. Je proto vhodné pořádat rekvalifikace pro ty zaměstnance, kteří zaměstnání stále mají, ale lze předpokládat, že u nich může dojít v důsledku organizačních opatření k určitým profesním změnám. **Rekvalifikace** se vztahuje nejen na nezaměstnané, ale i na všechny osoby, které si například zajišťují rekvalifikaci samy, nebo ji zajišťuje zaměstnavatel. (Epravo, 2016, [online])

Při vstupu do rekvalifikačního kurzu musí mít účastník odpovídající vstupní kvalifikační předpoklady pro daný kurz a pro výkon profese, na kterou se rekvalifikuje. Dále musí být zdravotně způsobilý jak pro absolvování kurzu, tak i pro výkon nové profese. Rekvalifikační kurz pro ně musí být potřebný (tzn. současná kvalifikace jim neumožňuje získání vhodného pracovního místa) a účelná (tzn. po absolvování kurzu mají reálnou šanci na získání zaměstnání). (Rekvalifikuj, 2016, [online])

Zvolené rekvalifikace

V případě, že si chce uchazeč/zájemce o zaměstnání zabezpečit rekvalifikaci sám, volí možnost zvolené rekvalifikace. Za tímto účelem si volí druh pracovní činnosti, na kterou se chce rekvalifikovat a také rekvalifikační zařízení, které má rekvalifikaci provést. Vhodný formulář k vyplnění najde na stránkách Úřadu práce – Portál MPSV. Tento typ rekvalifikace je vhodný především pro ty zájemce, kteří mají zájem o druh rekvalifikačního kurzu, který není v běžné nabídce úřadů práce. Schválení žádosti není nárokové, a každá žádost se posuzuje individuálně, ale i tak dává zájemcům o kurz větší možnosti v dalším vzdělávání. (Portál MPSV, 2018, [online])

Kvalifikační vzdělávání:

- postgraduální vzdělávání (např. doplňující pedagogické studium)
- zvyšování, rozšiřování a prohlubování kvalifikace, zaučení nebo zaškolení

Definici dalšího vzdělávání můžeme najít v zákoně o ověřování a uznání výsledků dalšího vzdělávání). V tomto zákoně se můžeme dočíst, že **další vzdělávání** je „vzdělávací aktivita, která není počátečním vzděláváním“ a počáteční vzdělávání je v zákoně definováno jako vzdělávání, které je uskutečňované mateřskými, základními, středními, vyššími odbornými i vysokými školami nebo jejich součástmi. (Mužík, 2012, s.5)

„Tato oblast vzdělávání je řešena v rámci zákoníku práce. V § 227 je charakterizován osobní rozvoj zaměstnanců, který zahrnuje zejména a) zaškolení a zaučení; b) odbornou praxi absolventů škol; c) prohlubování kvalifikace a d) zvyšování kvalifikace.“ (Průcha, Veteška, 2014, s.159)

Vzdělání (užší pojem) je absolvování kvalifikační přípravy na povolání studiem, ale kvalifikace je schopnost zaměstnance vykonávat určité povolání. Kvalifikací můžeme rozumět způsobilost vykonávat za daných organizačních a technických podmínek práci určitého stupně přesnosti, namáhavosti a složitosti. Tato kvalifikace patří ke konkrétní profesi nebo specializaci zaměstnance. (Epravo, 2016, [online])

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÝ PROBLÉM

Předmětem **výzkumu** této bakalářské práce je zjišťování zájmu o další vzdělávání formou rekvalifikací u dlouhodobě nezaměstnaných osob se základním vzděláním ve věku 15 – 50 let. Jedná se o osoby **ohrožené** dlouhodobou nezaměstnaností. Výzkum se nezajímá nejen jejich zájmem či nezájmem, ale i samotnou motivací a bariérami vůči dalšímu vzdělávání.

4.1 Druh výzkumu

Vzhledem k tomu, že jsme potřebovali oslovit velké množství respondentů, rozhodli jsme se pro kvantitativní formu výzkumu. Centrem mého zkoumání jsou lidé a jejich zájem o vzdělávání. Tento zájem budeme zjišťovat pomocí čísel, četností atd.

Při výzkumu budeme postupovat prioritně podle **Chrásky** (2016, s. 11), který výzkum dělí na **čtyři** části a to:

- stanovení problému
- formulace hypotézy
- testování (verifikace, ověřování) hypotézy
- vyvození závěrů a jejich prezentace

Kvantitativní výzkum se zabývá získáváním dat o četnosti výskytu něčeho, co se již událo nebo se děje právě teď. Jen velmi výjimečně sleduje budoucnost (např. předpokládaná poptávka nebo spotřeba). Účelem samotného kvantitativního výzkumu je získat měřitelná číselná data. Ve chvíli, kdy chceme získat statisticky spolehlivé výsledky, musíme pracovat s velkými soubory respondentů v procesu oficiálního dotazování. Údaje můžeme také získat pozorováním frekvence určitých jevů nebo můžeme provést analýzu sekundárních dat. (Kozel, 2011, 158)

Cílem kvantitativního výzkumu je především testování hypotéz. Máme pouze omezený rozsah informací o hodně jedincích. Generalizace na celou populaci je většinou snadná a validita této generalizace je měřitelná. Máme zde silnou redukci počtu pozorovaných proměnných a silnou redukci počtu sledovaných vztahů mezi určitými proměnnými. (Disman, 2011, 286)

4.2 Cíl výzkumu

Cílem této bakalářské práce je zjistit zájem, případně nezájem, o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob se základním vzděláním ve věku 15-50 let. Za další vzdělávání se v této bakalářské práci považuje nástroj aktivní politiky zaměstnanosti, zejména rekvalifikační kurzy. Dalším cílem je poznat, jaké mají tito lidé motivace a také bariéry při účasti na rekvalifikačním kurzu. Dále budeme zkoumat, o jaké druhy rekvalifikačních kurzů mají tito lidé zájem a jaké preferují formy vzdělávání.

4.3 Metoda zkoumání, sběr dat a třídění materiálu

Nejvhodnější technika sběru dat pro nás byla volba dotazníkového šetření. Tato metoda byla zvolena především proto, že potřebujeme zjistit určité množství informací od velkého počtu lidí. Celkem jsme oslovili **145 respondentů**, proto pro nás byla tato metoda nejvhodnější.

Každá zprostředkovatelka dostala předem stanovený počet dotazníků, který měla za úkol předat. Ke každému vhodnému uchazeči měla v programu OKpráce vepsanou poznámku „předat dotazník“. Při každé návštěvě byl vhodný uchazeč požádán, zdali se chce účastnit dotazníkového šetření. Všichni respondenti byli také ujištěni, že dotazník je zcela anonymní a po vyhodnocení bude skartován.

Zprostředkovatelka mu osobně předala dotazník, který vyplnil a vrátil ještě během schůzky zpět. Někteří uchazeči dotazník vyplňovali na chodbě úřadu práce a poté jej nechali na recepci. Takto byla zaručena 100 % návratnost dotazníků. Pouze dva uchazeči měli tu potřebu si daný dotazník odnést domů, ale následný den jej vhodili do schránky úřadu.

Rovněž jsem si zajistila, že v případě nepochopení otázky, uchazeči pomůže daná zprostředkovatelka s vysvětlením tak, aby správným způsobem odpověděl na daná témata.

Při tvorbě dotazníku jsme se inspirovali především **vlastní zkušeností**. Určili jsme si cíl, který potřebujeme zkoumat a na základě toho jsme zvolili vhodné otázky.

V dotazníku jsme zvolili jak uzavřené otázky, tak škálové. Respondenti nedostali na výběr z možností „nevím“. Toto zjištění by pro náš výzkum nebylo adekvátní. Nechtěli jsme tedy volit tzv. „zlatou střední cestu“, kterou volí většina dotazovaných respondentů. Tím, že jsme zvolili **škálu** naprosto nesouhlasím, spíše nesouhlasím, spíše souhlasím, naprosto

souhlasím, jsme respondenty přinutili více se nad odpovědí zamyslet a tím získat lepší přehled.

Otevřená možnost odpovědi byla uvedena pouze u otázky „V jakém oboru jste převážně pracoval/a“? Zde byla nabídnuta i jiná varianta, převážně ale respondenti odpovídali v rámci předem nabízených odpovědí. Jen pár respondentů uvedlo jiný obor praxe. Další otázky, kde měli respondenti možnost vyjádřit svůj názor bylo v otázce č.6, 7 a 8. Tyto otázky byly zaměřeny na druh a formu rekvalifikačního kurzu.

Po shromáždění vyplněných dotazníků, které se nám vrátily od respondentů, jsme materiál nejdříve zkontrolovali. Pro náš výzkum jsme potřebovali mít dotazníky zcela kompletní. Po kompletní kontrole jsme zjistili, že do našeho výzkumu můžeme zapojit celkem **126 dotazníků**. Zbylé dotazníky, které byly nekompletní, nebo bylo zvoleno více možných odpovědí na místo jedné, jsme vyřadili a nebyly tedy zařazeny do našeho výzkumu.

4.4 Výzkumný soubor a druh výběru

Při volbě výzkumného souboru bylo postupováno následovně. Bylo zjištěno, že se v evidenci nachází celkem 145 vhodných respondentů. Pro náš výzkum bylo zapotřebí získat minimálně 120 dotazníků. Když vezmeme v úvahu, že ne všechny vyplněné dotazníky musí být vyplněny adekvátně, rozhodli jsme se proto oslovit všech 145 respondentů.

Informace pro výzkum:

Druh výběru: Záměrný, exhaustivní

Základní soubor: Dlouhodobě nezaměstnané osoby v České republice

Výběrový soubor: Dlouhodobě nezaměstnané osoby v regionu Kroměříž

Výzkumný soubor tvoří uchazeči o zaměstnání, kteří jsou dlouhodobě evidovaní na úřadu práce, mají základní vzdělání, jsou ve věkovém rozmezí 15 – 50let a bydlí v regionu Kroměříž. Za dlouhodobě nezaměstnaného uchazeče se považuje ten, který je nepřetržitě evidován na úřadu práce déle než 5 měsíců. Jedná se zejména o osoby, které jsou v produktivním věku. Uchazeči, kteří mají základní vzdělání, jsou na trhu zaměstnávání na nižší pracovní pozici a prostřednictvím úřadu práce si mohou zvýšit svou kvalifikaci. Proto z tohoto důvodu bylo zvoleno právě tohle téma bakalářské práce. Chceme zjistit, o jaké rekvalifikační kurzy mají tito uchazeči zájem a tím poskytnou úřadu práce lepší rozhled při „nakupování“ rekvalifikačních kurzů. Úřad práce může poté vznést požadavky pro vzdělá-

vací středisko a těmto lidem vyhovět. Průzkum probíhal na kontaktním pracovišti Úřadu práce v Kroměříži. Každá zprostředkovatelka požádala vhodného uchazeče o vyplnění. Všichni respondenti byli ujištěni, že dotazník je zcela anonymní a po vyhodnocení bude skartován.

4.5 Výzkumné otázky a formulace hypotéz

V souladu s výzkumným problémem a proměnnými byla stanovena hlavní výzkumná otázka (dále „HVO“) a následovně dílčí výzkumné otázky (dále „DVO“).

HVO: Zjistit jaký je zájem o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob se základním vzděláním ve věku 15-50 let v regionu Kroměříž?

Míra zájmu o další vzdělávání

DVO₁: Jaká je míra zájmu o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob se základním vzděláním ve věku 15 - 50let v regionu Kroměříž?

Bariéry v zájmu o další vzdělávání

DVO₂: Jaké jsou hlavní bariéry v zájmu o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob se základním vzděláním věku 15 - 50let v regionu Kroměříž?

Motivace o vzdělávání

DVO₃: Jaká je hlavní motivace v zájmu o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob se základním vzděláním ve věku 15 - 50let v regionu Kroměříž?

Zaměření rekvalifikačního kurzu

DVO₄: O jaký druh rekvalifikačního kurzu mají zájem dlouhodobě nezaměstnané osoby se základním vzděláním ve věku 15 - 50let v regionu Kroměříž?

Forma rekvalifikačního kurzu

DVO₅: O jakou formu rekvalifikačního kurzu mají zájem dlouhodobě nezaměstnané osoby se základním vzděláním ve věku 15 - 50let v regionu Kroměříž?

V návaznosti na dílčí výzkumné otázky byly stanoveny hypotézy (dále „H“).

Hypotéza je tzv. domněnka, jedná se o určitý vědecký předpoklad, který nám pomůže více zkonkretizovat výzkumný problém. Ten vychází z praktických zkušeností samotného výzkumníka nebo z poznatků o daném jevu. Hypotéza by měla splňovat hned několik **poža-**

datků, měla by být stručná, jasná, jednoznačná a především ověřitelná. Hypotéza zkoumá **vztah** mezi dvěma nebo i více proměnnými. Pokud nemáme vyjádřené vztahy, pak se nejedná o hypotézu. Hypotézu je zapotřebí stanovit před daným výzkumem, nemělo by tomu být opačně. (Čábalová, 2011, s.95)

Míra zájmu o další vzdělávání

H₁: Předpokládám, že existuje statisticky vzájemná souvislost mezi pohlavím účastníků kurzu a zájmem o další vzdělávání.

Bariéry v zájmu o další vzdělávání

H₂: Předpokládám, že existuje statisticky vzájemná souvislost mezi věkem účastníků kurzu a bariérami v zájmu o další vzdělávání

Motivace o vzdělávání

H₃: Předpokládám, že existuje statisticky vzájemná souvislost mezi délkou evidence účastníků kurzu a motivací k dalšímu vzdělávání.

Zaměření rekvalifikačního kurzu

H₄: Předpokládám, že existuje statisticky vzájemná souvislost mezi věkem účastníků kurzu a druhem zvolené rekvalifikace.

Forma rekvalifikačního kurzu

H₅: Předpokládám, že existuje statisticky vzájemná souvislost mezi místem bydliště účastníků kurzu a formou vzdělávacího kurzu.

5 ANYLÝZA A INTERPRETACE DAT VÝZKUMU

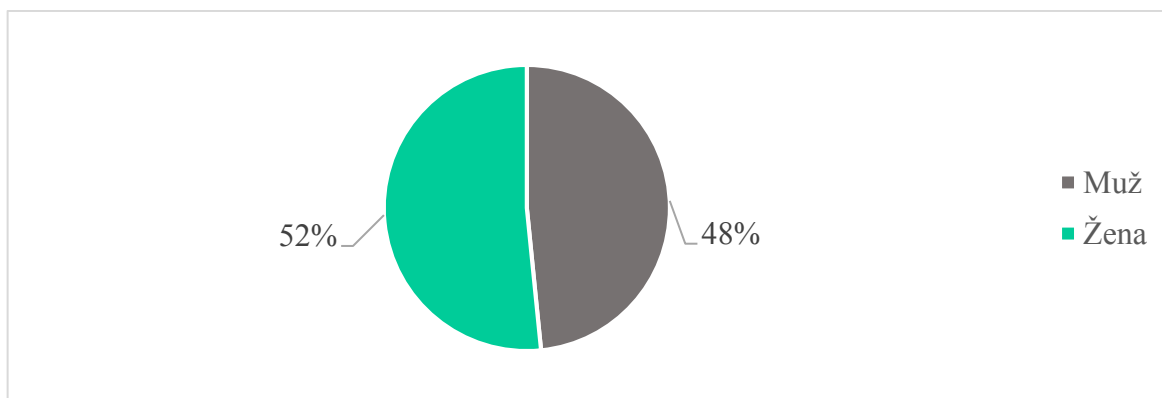
Dotazníkové šetření probíhalo v období od **5.11.2018** – **19.12.2018**. Tento delší časový úsek byl zvolen především z toho důvodu, že vhodní uchazeči o zaměstnání chodili průběžně na domluvené návštěvy, které měli naplánované na Úřadu práce v Kroměříži. Jednalo se tedy o rozmezí cca **1-2 měsíců**.

Získaná data byla poté **ručně** přenesena do jedné souhrnné excelové tabulky. Každé odpovědi bylo přiřazeno číslo dle dané možnosti (jednalo se o hodnotu v rozmezí čísla 1-5, dle počtu možných variant na odpovědi). Takto upravená data byla poté snazší zpracovat a vyhodnotit.

Zprostředkovatelkám bylo celkem rozdáno 145 dotazníků, po provedené kontrole se výzkumu zúčastnilo celkem 126 dotazníků. Celkový počet, ze kterého tedy budeme vycházet a tvořit výzkum, je **n = 126 respondentů**. Pro potřeby tohoto výzkumu se tento počet jeví jako velmi dostačující.

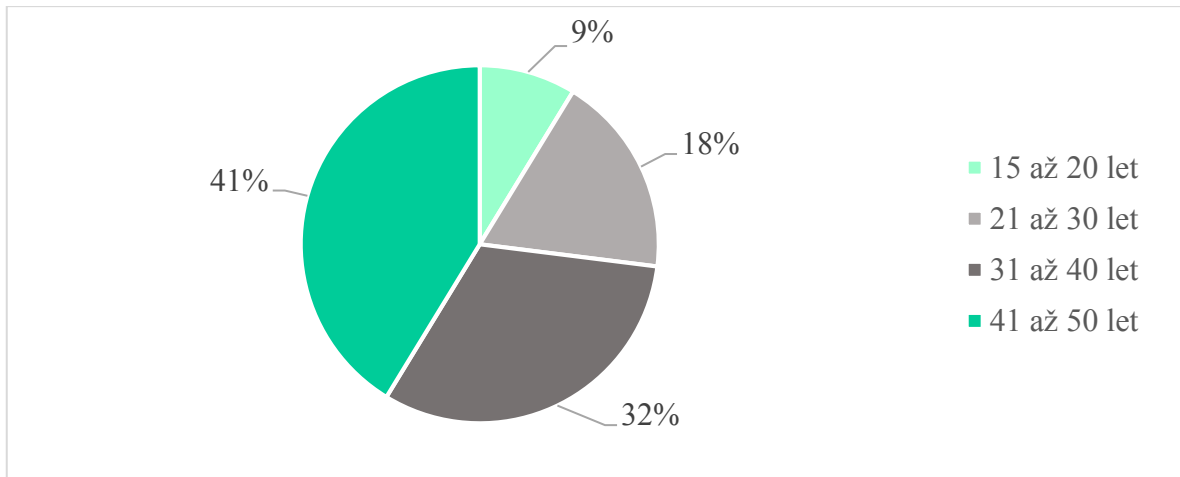
Zdrojem pro všechny uvedené grafy a tabulky je **vlastní** zpracování. Pro přehlednější zpracování byly uvedené výsledky uváděny jako hodnoty v tabulkách s označením absolutní četnosti (n_i) a relativní četnosti (f_i). V dotazníku byla v některých případech respondentům nabízena v rámci vyjádření odpovědi formou souhlasu či nesouhlasu mimo striktní (naprosto souhlasím – naprosto nesouhlasím) také mírnější forma (spíše souhlasím – spíše nesouhlasím).

Jako jeden z prvotních úkolů, bylo zjistit rozdělení respondentů a určit jaké je jejich složení. Tento úkol mapovaly otázky z první části dotazníků nazvané „**Základní údaje o respondentovi**“ jednalo se celkem o **6 otázek**. Jak již jednou bylo zmíněno, dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 126 respondentů ($n = 126$), z toho 65 (52 %) byly ženy a 61 (48 %) muži.

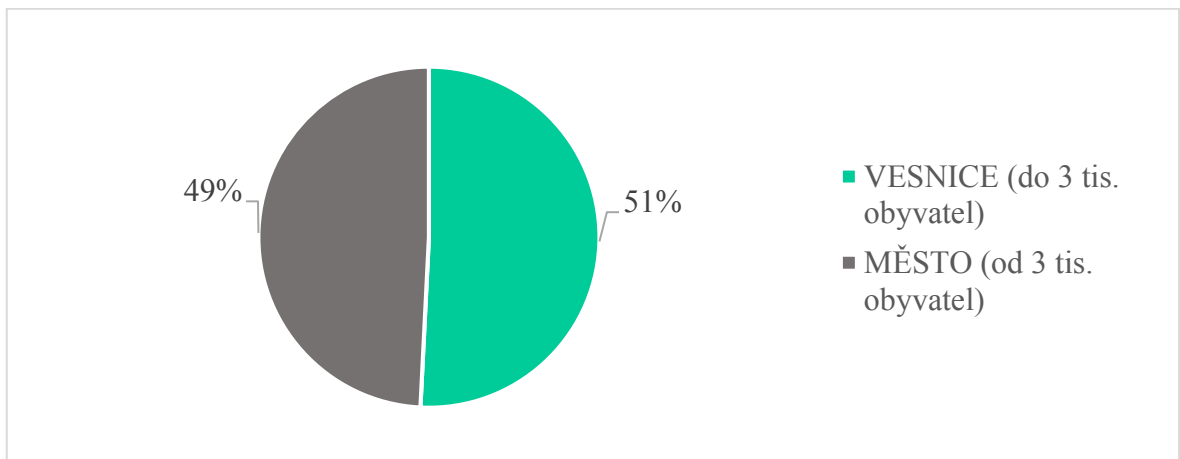
Graf 1 - Pohlaví respondentů

Nejčastější věk dotazovaných se nacházel v rozmezí 41–50let (41 %). Jak si můžeme níže všimnout, jako druhý nejčastější věk se nacházel v rozmezí 31–40 let (32 %). Další dvě věková rozmezí jako je 21–30 let (18 %) a 15–20 let (9 %) bylo zastoupeno méně.

Graf 2 - Věkové rozdělení respondentů

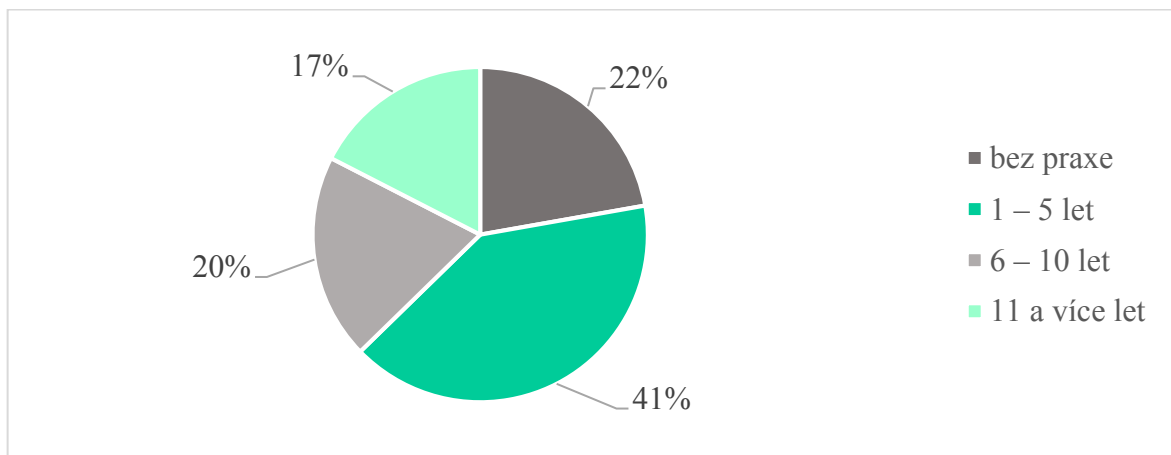
Každý z respondentů také odpovídal na základní geografickou otázku, kde žije. Jednalo se o vesnici (do 3 tis. obyvatel) nebo město (nad 3 tis. obyvatel). Zde si můžeme všimnout, že hodnoty vyšly téměř stejně. Zjistili jsme, že na vesnici žije 64 (51 %) respondentů a ve městě žije 62 (49 %) zbylých respondentů.

Graf 3 - Bydliště respondentů

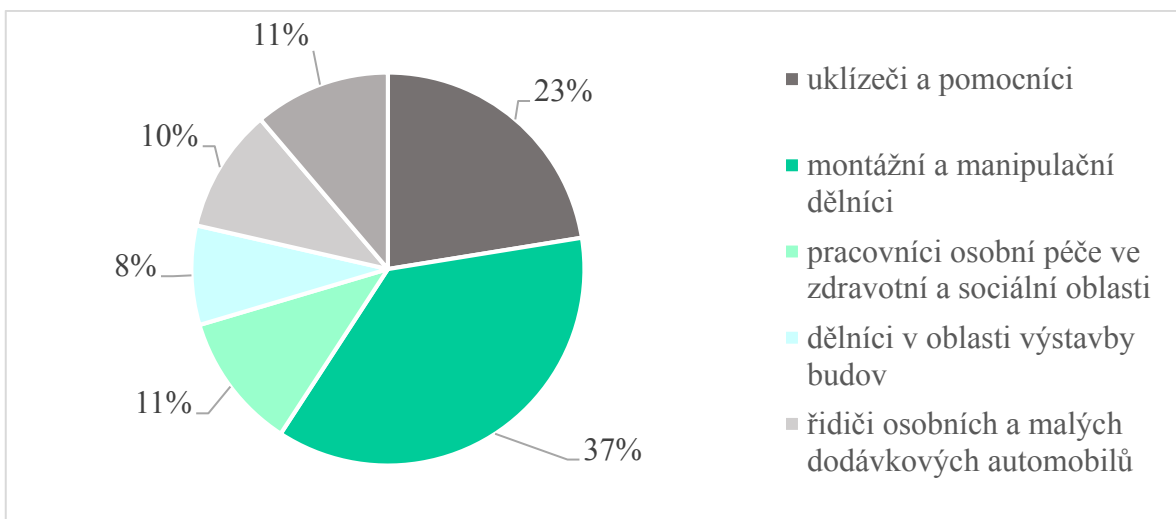
Co se délky praxe týká (pracovní praxe) 51 (41 %) všech dotázaných respondentů uvedla, že jejich praxe se nachází v rozmezí 1–5 let. Bez praxe se nachází 28 (22 %) všech dotázaných respondentů. Dále jsme zjistili, že délku praxe v rozmezí 6–10 let má 25 (20 %) respondentů a jako poslední nám vyšlo rozmezí 11 a více let, zde má praxi 22 (17 %) všech zbylých respondentů.

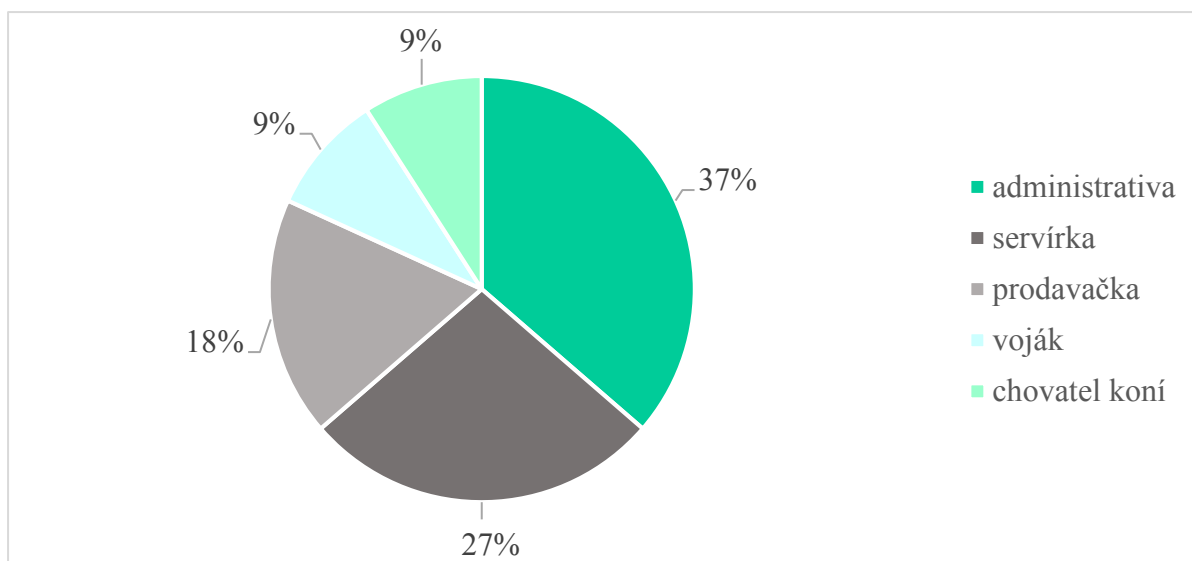
Graf 4 - Délka praxe respondentů

Předchozí otázka nám poskytla potřebné informace k vyhodnocení té následující. Celkem 98 respondentů má pracovní zkušenosti, budou tedy tvořit 100 % pro vyhodnocení této otázky. Zjistili jsme, že 36 (37 %) ze všech dotázaných respondentů má praxi jako montážní a manipulační dělníci. Druhá nejčastější hodnota vycházela u oboru uklízeči a pomocníci, v tomto oboru pracovalo celkem 22 (23 %) respondentů. Další pracovní obory jako je pracovník v sociální oblasti má 11 (11 %) respondentů, řidiči osobních a malých dodávkových automobilů je 10 (10 %) a nejmenší hodnoty vyšly u dělníků v oblasti výstavby budov a to 8 (8 %) respondentů.

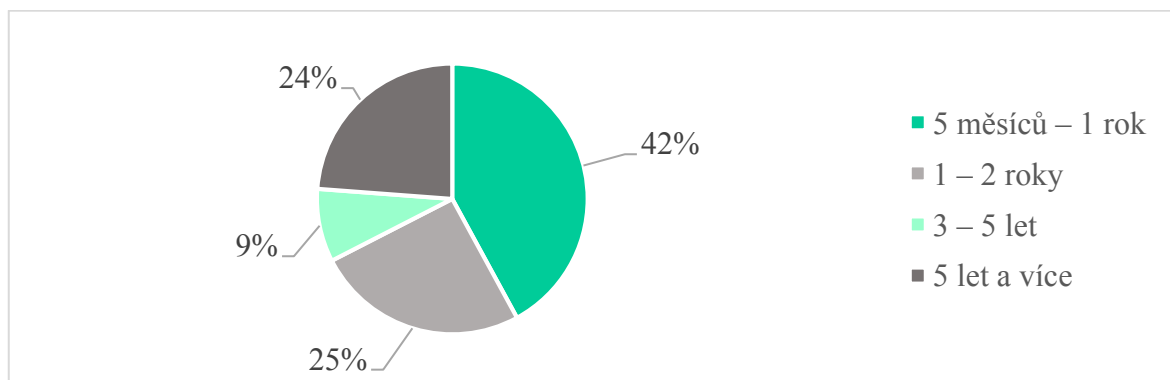
Graf 5 - Obor praxe respondentů

Jinou variantu zvolilo 11 (11 %) respondentů. Zde se objevovaly obory jako je administrativní pracovník (4 respondenti), servírka (3 respondenti), prodavačka (2 respondenti), voják (1 respondent) a chovatel koní (1 respondent).

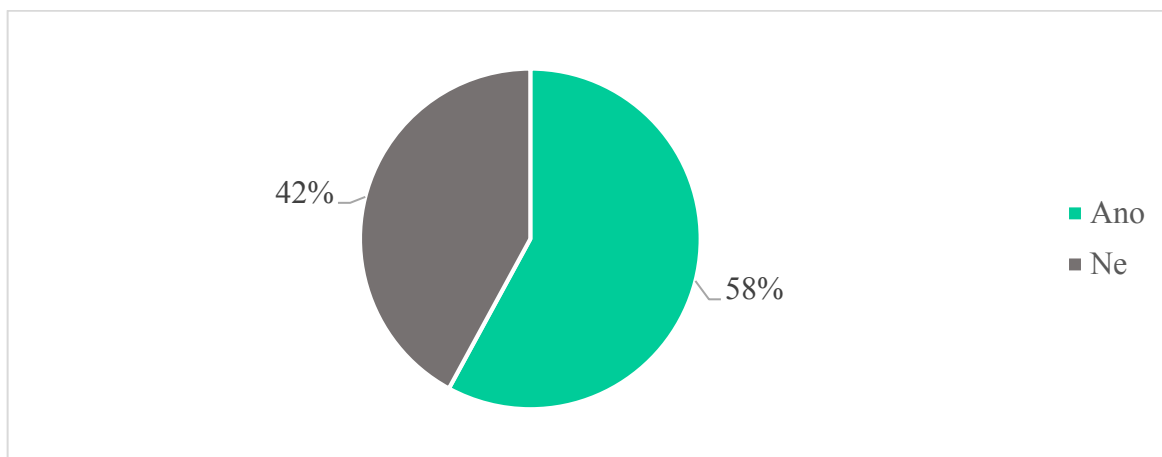
Graf 6 - Obor jiné varianty praxe

Při další otázce, která byla zaměřena na délku samotné evidence, jsme zjistili, že převážná většina tj. 53 (42 %) ze všech dotázaných respondentů je v evidenci v rozmezí 5 měsíců – 1 roku. Jako další v pořadí se ukázalo, že je délka evidence v rozmezí 1–2 let, celkem tedy 32 (25 %) respondentů. Jen o malý rozdíl 1 % je další v pořadí délka evidence 5 let a více, celkem 30 (24 %) respondentů je v evidenci vedeno tak dlouho. Pouze 11 (9 %) respondentů je v evidenci vedeno v rozmezí 3–5 let.

Graf 7 - Délka evidence respondentů

Pro náš výzkum byla zásadní otázka č. 1 v druhé části dotazníku s názvem „**Motivace k účasti na rekvalifikačním kurzu**“. Zde jsme se ptali, zda mají zájem o účast na rekvalifikačním kurzu. Jednoduchá odpověď ANO x NE. Zde převážná většina 73 (58 %) respondentů odpovědělo ANO. Projevili zájem o rekvalifikační kurz, na jehož specifika se budeme ptát v dalších otázkách. Celkem 53 (42 %) respondentů odpovědělo, že nemají zájem o účast na rekvalifikačním kurzu. U těchto respondentů budeme v následující škálové otázce zkoumat, jaké mají bariéry pro nezájem o rekvalifikační kurz.

Graf 8 - Zájem o účast na rekvalifikačním kurzu

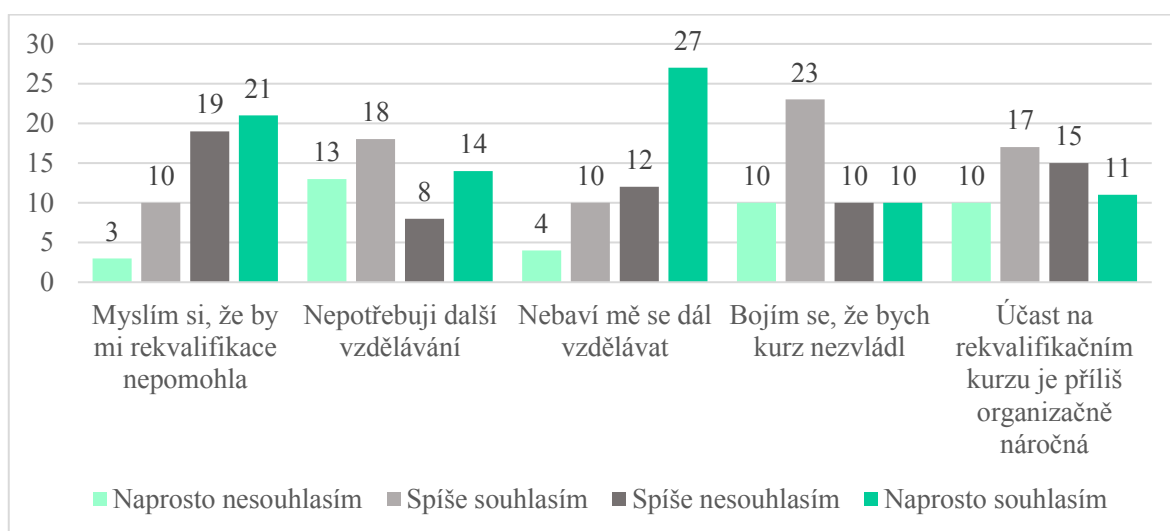
Pomocí předchozí otázky jsme zjistili, že celkem 53 (42 %) respondentů nemá zájem o další vzdělávání a o samotné rekvalifikační kurzy. Rozhodli jsme proto zařadit do dotazníku otázku, která nám pomůže zjistit, jaké mají tyto lidé bariéry pro účast na rekvalifikačním kurzu. Každý z respondentů dostal na výběr z 5 odpovědí a měl odpovídat pomocí škály. Pro upřesnění vkládáme tabulku s přehledem odpovědí.

Přehled škálových odpovědí
a) myslím si, že by mi rekvalifikace stejně nepomohla získat zaměstnání a je pro mě tedy zbytečná
b) nepotřebuji další vzdělávání
c) nebaví mě dále se vzdělávat
d) bojím se, že bych kurz s ohledem na své schopnosti nezvládl
e) účast na rekvalifikačním kurzu je pro mě příliš organizačně náročná (doprava na kurz, učení atd.)

Tabulka 1 - Přehled škálových odpovědí pro bariéry při vzdělávání

Z grafu můžeme zjistit, že výrok a) zvolil největší počet respondentů čili 21 (25 %) respondentů usuzuje, že je pro ně účast na rekvalifikačním kurzu zbytečná. S výrokem b) respondenti spíše nesouhlasí, k tomuto výroku se přiklání celkem 18 (23 %) respondentů a tyto respondenti uvádějí, že se nepotřebují již dál vzdělávat. Můžeme si všimnout, že celkem 27 (33 %) respondentů, nemají zájem o účast na rekvalifikačním kurzu z toho důvodu, že je již nebaví se dál vzdělávat, zde se jedná o výrok c). Dle výroku d) můžeme usoudit, že respondenti nemají obavy z toho, že by samotný kurz nezvládli, proto s tímto výrokiem

spíše nesouhlasí celkem 23 (29 %) respondentů. Jako poslední zde máme výrok e), ten je zaměřený na organizační náročnost kurzu. Celkem 17 (22 %) spíše nesouhlasí s tímto výrokem. Dle tabulky můžeme usoudit, že celkem 55 % všech odpovědí jsou spíše kladná a s výroky souhlasí. Graf nám také ukázal, že **největší bariéru** pro další účast na rekvalifikačním kurzu je ta, že respondenty **nebaví se dál již vzdělávat**.

Graf 9 – Bariéry pro nezájem o rekvalifikační kurz

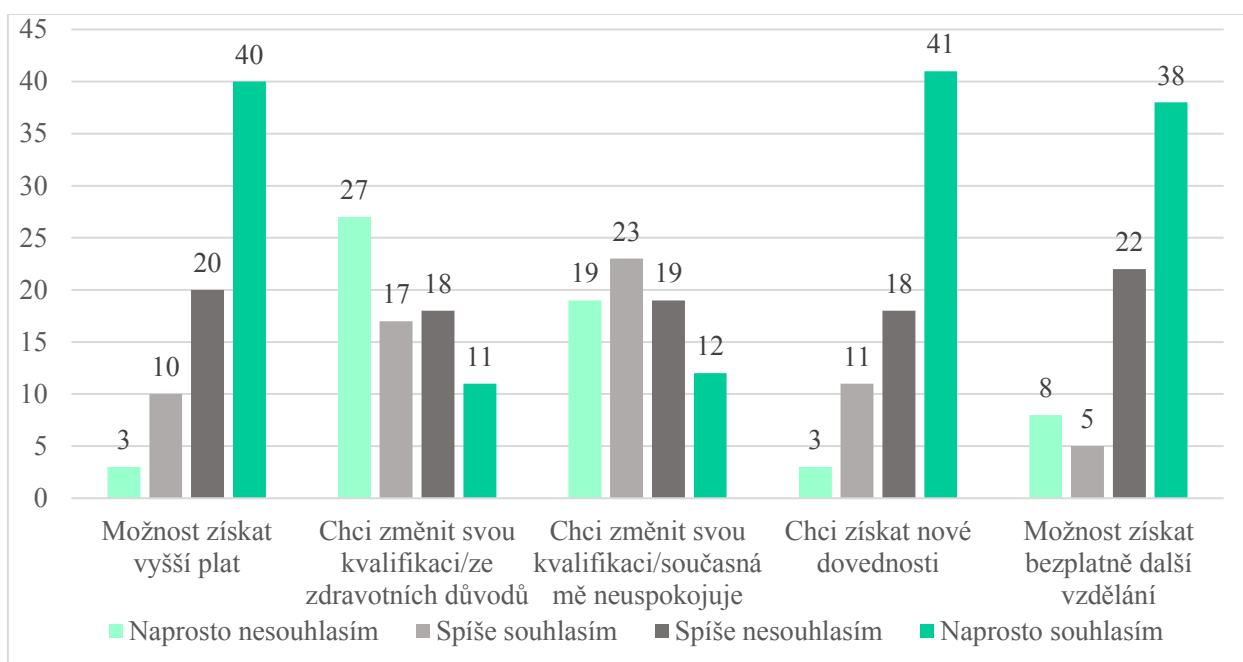
Další otázka v dotazníku byla zaměřena na samotnou motivaci k účasti na rekvalifikačním kurzu. Tato otázka je pro nás velmi klíčová, je potřeba zjistit jaké jsou bariéry (ty jsme zjišťovali v odstavci výše) a jaké mají lidé motivace (to nás čeká nyní). Odpovědi jsou zaměřené na získání vyššího platu, změnu kvalifikace, nové dovednosti atd.

Přehled škálových odpovědí
a) možnost získat vyšší plat
b) chci změnit svou současnou kvalifikaci, protože tu stávající nemohu ze zdravotních důvodů vykonávat
c) chci změnit svou současnou kvalifikaci, protože mě má současná profese neuspokojuje
d) chci získat nové dovednosti
e) možnost získat bezplatně další vzdělávání

Tabulka 2 - Přehled škálových odpovědí pro motivaci při vzdělávání

Při vyhodnocování získaných dat jsme zjistili, že s výrokem a) čili s možností získání vyššího platu, naprosto souhlasí celkem 40 (28 %) respondentů. S výrokem b), který je zaměřený na změnu kvalifikace ze zdravotních důvodů, naprosto nesouhlasí 27 (45 %) respondentů. Zde můžeme zjistit, že tyto respondenti nemají zdravotní problém, které by je

nutili ke změně profesního zaměření. Výrok c) je zaměřený na změnu kvalifikace, protože je ta nyní neuspokojuje, s tímto výrokiem spíše nesouhlasí 23 (35 %) respondentů. Celkem 41 (29 %) respondentů naprosto souhlasí s výrokiem d) a chtějí získat nové dovednosti. Poslední výrok e) je zaměřený na získání bezplatného vzdělání a tímto naprosto souhlasí celkem 38 (27 %) respondentů. Můžeme tedy zjistit, že největší a **nejzásadnější motivací** pro oslovené respondenty je možnost **získání vyššího platu** (výrok a) a **získání nových dovedností** (výrok d).

Graf 10 - Motivace k účasti na rekvalifikačním kurzu

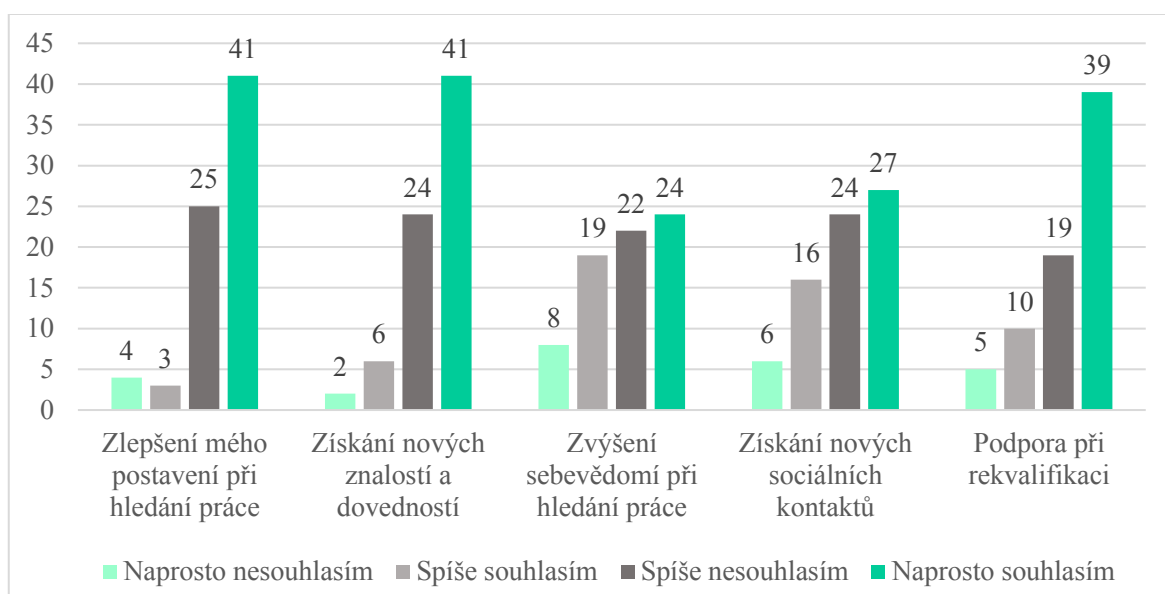
Zajímalo nás, co respondenti od rekvalifikačního kurzu očekávají. Zda se jedná o zlepšení postavení při hledání práce, získání nových znalostí a dovedností nebo zda preferují získání podpor při rekvalifikaci.

Přehled škálových odpovědí
a) zlepšení mého postavení při hledání práce
b) získání nových znalostí a dovedností
c) zvýšení sebevědomí při hledání práce
d) získání dalších sociálních kontaktů
e) podporu při rekvalifikaci

Tabulka 3- Přehled škálových odpovědí na očekávání při vzdělávání

Graf nám názorně ukazuje, co respondenti očekávají od rekvalifikačního kurzu. Výrok a) nám udává zlepšení postavení při hledání zaměstnání, s tímto výrokiem naprosto souhlasí

41 (24 %) dotázaných respondentů. Zjistili jsme, že ten stejný počet tj. 41 (24 %) respondentů naprosto souhlasí s výrokem b) a očekávají nové znalosti a dovednosti. Celkový počet respondentů, kteří chtějí zvýšit sebevědomí při hledání zaměstnání a tím naprosto souhlasí s výrokem c) je 24 (14 %). Při dlouhodobé evidenci lidé ztrácejí sociální kontakty, proto celkem 27 (16 %) respondentů souhlasí s výrokem d). Převážná většina všech dotázaných respondentů 39 (23 %) naprosto souhlasí s výrokem e) a očekávají od rekvalifikačního kurzu především podporu.

Graf 11 - Očekávání od rekvalifikačního kurzu

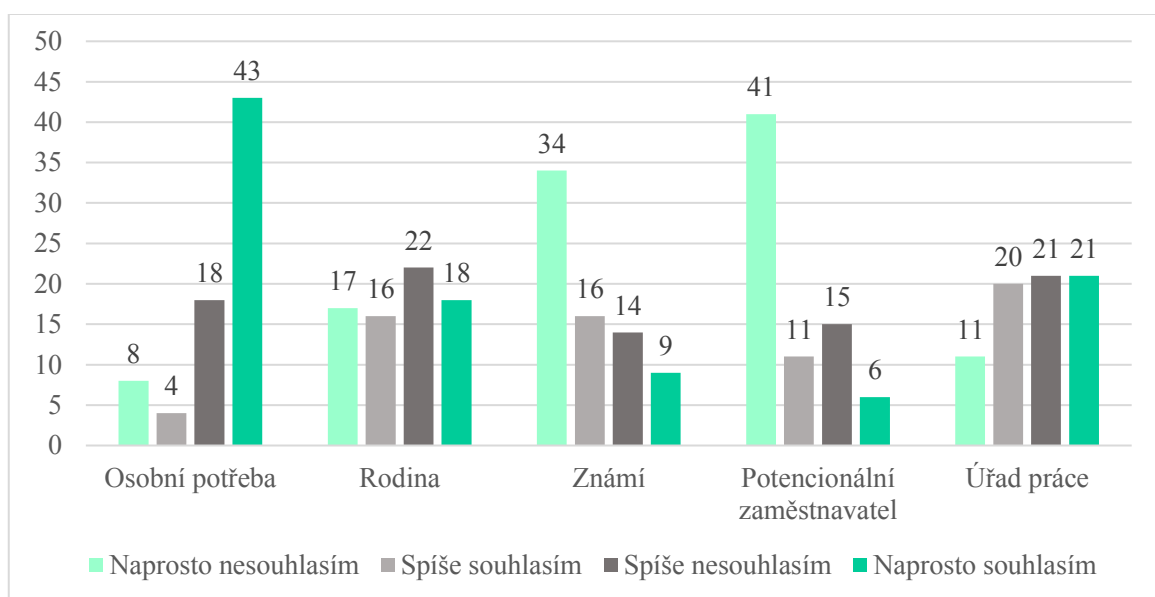
Velmi důležité je, aby každý respondent byl motivován k dalšímu vzdělání, ať ze strany rodiny nebo samotného úřadu práce. Proto další otázka byla zaměřená na motivaci k účasti na rekvalifikačním kurzu.

Přehled škálových odpovědí
a) osobní potřeba
b) rodina
c) známí
d) potencionální zaměstnavatel
e) úřad práce

Tabulka 4 - Přehled škálových odpovědí na motivaci k účasti

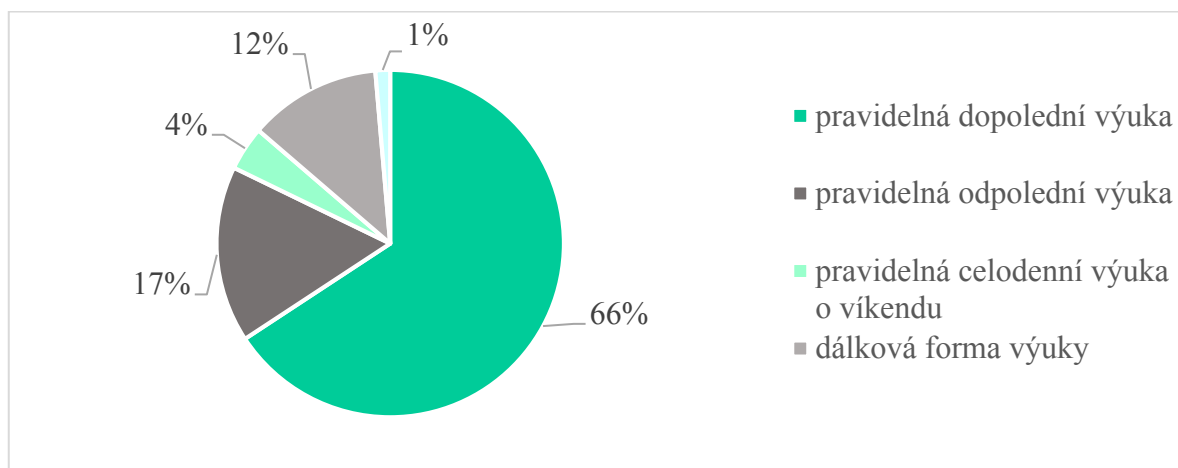
Největší počet respondentů 43 (44 %) naprosto souhlasí s výrokem a). Tito respondenti mají zájem o účast na rekvalifikačním kurzu kvůli osobní potřebě. S výrokem b), který je

zaměřený na podporu ze strany rodiny spíše souhlasí celkem 22 (24 %) respondentů. Zjistili jsme, že známí respondentů nejsou tou pravou motivací a 34 (31 %) naprosto nesouhlasí s výrokem c). Celkem 41 (27 %) respondentů naprosto nesouhlasí s výrokem d) a potenciální zaměstnavatelé tedy pro ně nejsou motivací. Poslední výrok je e) ten je zaměřený na motivaci ze strany úřadu práce, s tímto výrokem spíše souhlasí celkem 21 (23,3 %). Odpovědi se, kterými respondenti nesouhlasí (49 %) a ti se kterými souhlasí (51 %) jsou téměř vyrovnané.

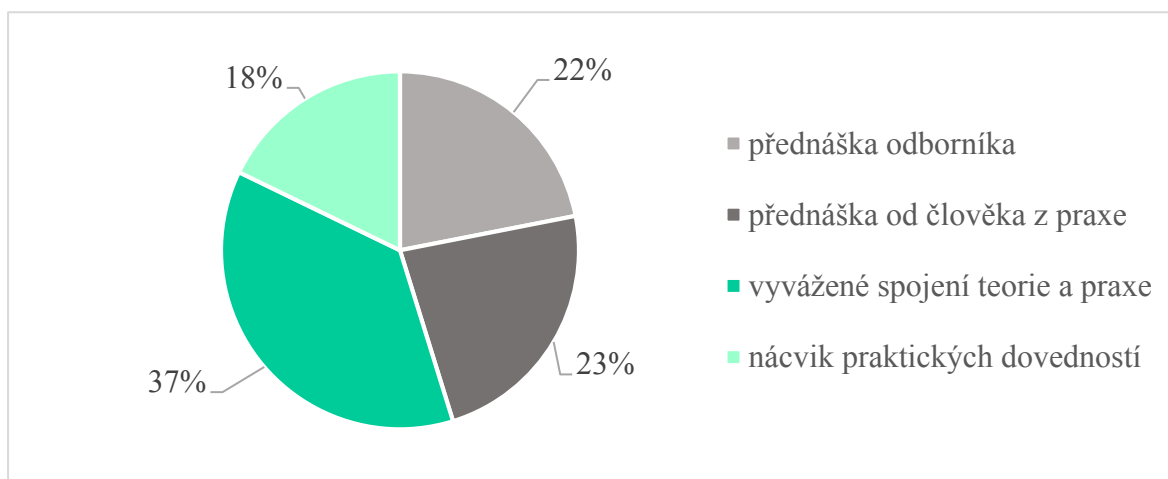
Graf 12 - Motivace k účasti na rekvalifikačním kurzu

Zajímalo nás, o jaký typ rekvalifikačního kurzu mají respondenti zájem. Zda preferují dopolední výuku nebo například dálkovou formu atd. Převážná většina respondentů tj. 48 (66 %) uvedla, že preferují pravidelnou dopolední výuku. Jako další nejčastější odpověď byla zvolena pravidelná odpolední výuka, o tento typ projevilo celkem zájem 12 (17 %) respondentů. Zbylá část volila dálkovou formu výuky 9 (12 %) respondentů, o pravidelnou celodenní výuku o víkendu projevili zájem 3 (4 %) respondenti a jeden (1 %) respondent navrhl jinou variantu, uvedl formu domluvy. Nejsme si jistí, jak to respondent myslel, ale vzhledem k tomu, že byl dotazník zcela anonymní, si to můžeme jen domýšlet. Celkem tedy 65 % všech odpovědí, projevilo **souhlas** s druhými motivací.

Graf 13 - Typ rekvalifikačního kurzu

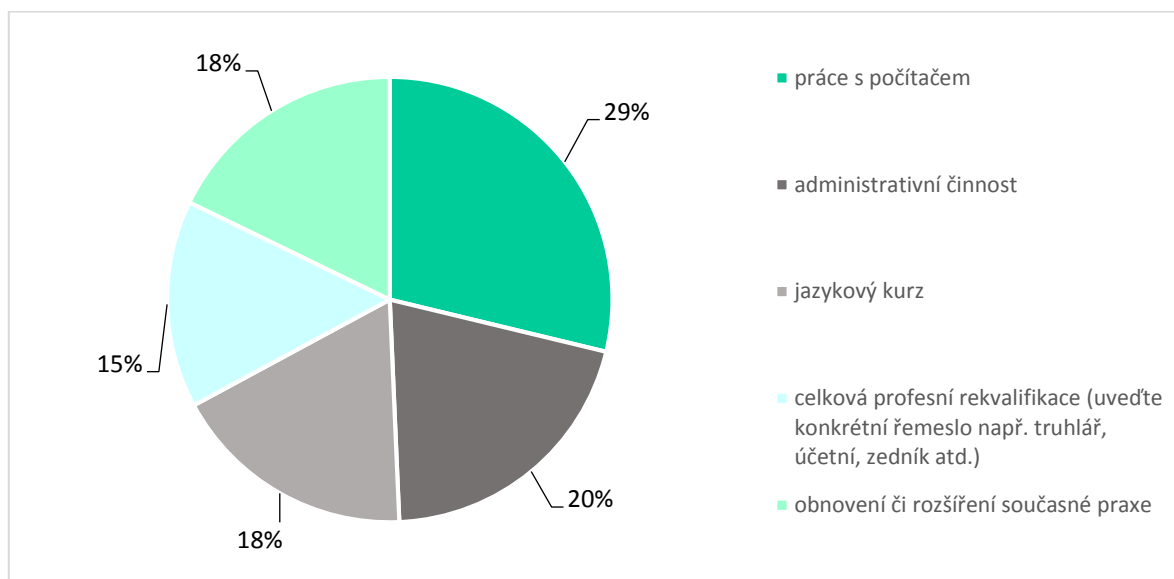
Další otázka byla zaměřena na formu rekvalifikačního kurzu. Prostřednictvím dotazníku bylo zjištěno, že 27 (37 %) respondentů preferuje formu vyváženého spojení teorie a praxe. Další vyšší hodnotu měla přednáška od člověka z praxe, takovou formu by preferovalo celkem 17 (23 %) respondentů. Přednášku odborníka by si zvolilo 16 (22 %) respondentů a o nácvik praktických dovedností projevilo zájem 13 (18 %) respondentů. Nikdo z respondentů nevedl jinou variantu formy rekvalifikačního kurzu.

Graf 14 - Forma rekvalifikačního kurzu

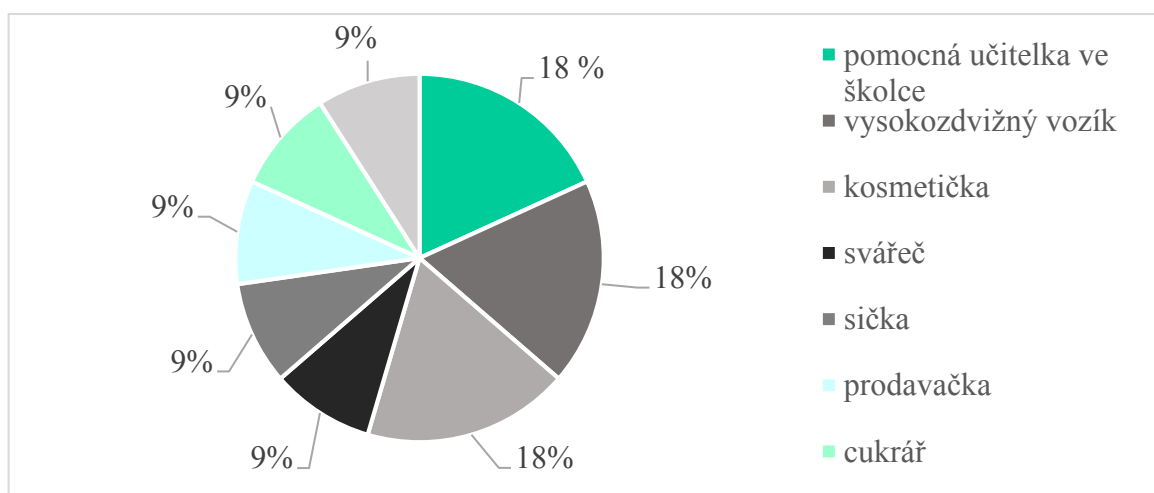
Respondenti byli dotázáni, o jaké zaměření rekvalifikačního kurzu by měli zájem. Zjistili jsme, že 21 (29 %) respondentů by uvítalo rekvalifikační kurz na práci s počítačem. O administrativní činnost projevilo zájem 15 (20 %) respondentů. Na stejné úrovni pak lidé preferují jazykové kurzy 13 (18 %) respondentů a obnovení či rozšíření současné praxe taktéž 13 (18 %) respondentů.

Graf 15 - Zaměření rekvalifikačního kurzu

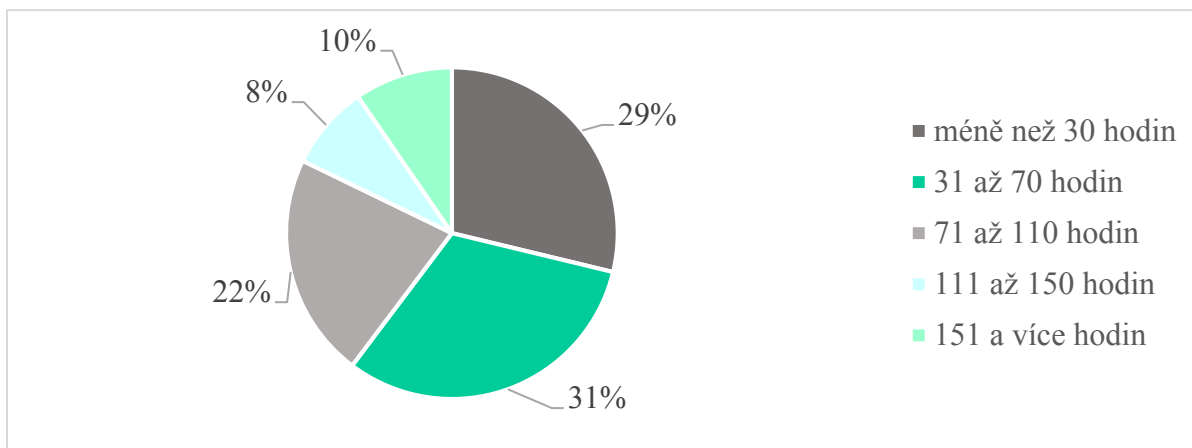
Vzhledem k tomu, že jsme předpokládali, že respondenti budou využívat více otevřených možností k projevení svých názorů, u otázky na zaměření rekvalifikačního kurzu jsme zvolili také otevřenou variantu odpovědi. Zjistili jsme však, že o celkovou profesní rekvalifikaci projevilo zájem jen 11 (15 %) respondentů. Tito respondenti alespoň uvedli rozdílné druhy rekvalifikačních kurzů. Stejný počet respondentů 2 (18 %) by preferovalo celkovou profesní rekvalifikaci v oboru pomocná učitelka ve školce, vysokozdvizný vozík a kosmetička. Následně také stejný počet respondentů 1 (9 %) projevilo zájem o rekvalifikaci v oboru svářeč, šička, prodavačka a cukrář.

Graf 16 - Celková profesní rekvalifikace

Poslední otázka v dotazníku byla zaměřena na délku samotného rekvalifikačního kurzu. Respondenti 23 (31 %) projevili největší zájem o kurz o délce v rozmezí 31 až 70 hodin.

Délka kurzu se odvíjí podle jeho náročnosti. Rekvalifikační kurzy obsahují teoretickou část a praktickou část, proto je lepší volit časově delší rekvalifikační kurz. O kurz v celkovém rozsahu méně než 30 hodin projevilo zájem 21 (29 %) respondentů. Třetí délkou rekvalifikačního kurzu byla zvolena délka v rozsahu 71 až 110 hodin, takto dlouhý kurz by uvítalo

Graf 17- Délka rekvalifikačního kurzu

6 SHRUTÍ VÝSLEDKŮ A VYHODNOCENÍ STANOVENÝCH CÍLŮ

Výzkum se zabýval zájmem o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob v regionu Kroměříž. Cílem bylo zjistit, jakou mají tyto lidé motivaci a případné bariéry v dalším vzdělávání, jaké zaměření rekvalifikačního kurzu tyto lidé preferují a o jakou formu mají zájem. Za tímto účelem bylo provedeno dotazníkové šetření, kterého probíhalo na Úřadu práce v Kroměříži koncem roku 2018. Výzkumu se zúčastnilo celkem **126** respondentů z toho 65 žen a 61 mužů. Více než polovina 52 (41 %) respondentů se nejčastěji pohybovalo ve věkovém rozmezí 41–50 let. V evidenci o délce 5 měsíců – 1 roku se nacházel největší počet respondentů, celkem tedy 53 (42 %). Jednalo se o uchazeče se základním vzděláním, bez vystudovaného zaměření, i přesto celkem 51 (41 %) respondentů potvrdilo praxi o délce v rozmezí 1–5 let. Za nejčastěji zvolenou praxi byla označena dělnická pozice a za druhou byla zvolena pozice uklízečky a ostatních pomocníků.

Maslowova hierarchie potřeb nám ukazuje, že na první příčku se řadí potřeba seberealizace. Do této potřeby se pro náš výzkum řadí rekvalifikační kurzy a zájem o další vzdělávání. Každý z dotázaných respondentů, v části zaměřené na motivaci, odpovídal na otázku, zda má zájem o účast na rekvalifikačním kurzu. Na otázku s tímto zaměřením odpověděla kladně většina respondentů tj. 73 (58 %). Tito respondenti projevili zájem o další vzdělávání a chtějí se seberealizovat prostřednictvím kurzu. Za největší motivaci uvedli možnost získání vyššího platu a získání nových dovedností. Našlo se 53 (42 %) respondentů, kteří neměli zájem o další vzdělávání.

Pro náš výzkum bylo stanoveno celkem **pět** hypotéz zaměřených na zájem o další vzdělání, bariéry, motivaci, zaměření samotného kurzu a formu rekvalifikačního kurzu.

První hypotéza směřovala na zájem o další vzdělávání v porovnání s pohlavím respondentů. Zkoumali jsme ji za pomoci čtyřpolní tabulky test chí-kvadrát.

Pohlaví	Výsledek šetření		Σ
	zájem	nezájem	
žena	41	24	65
muži	32	29	61
Σ	73	53	126 => n

Tabulka 5 - H₁ Míra zájmu o další vzdělávání

Vzorec a postup pro výpočet kritické hodnoty χ^2 :

$$\chi^2 = n \times \frac{(a \times d)^2 - (b \times c)^2}{(a + b) \times (a + c) \times (b + d) \times (c + d)} = 126 \times \frac{177\,241}{15\,340\,585} \chi^2 = 1,456$$

Stupeň volnosti:

$$f = (r - 1) \times (s - 1) = (2 - 1) \times (2 - 1) \quad f = 1$$

$$\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$$

Hodnota χ^2 je menší než kritická hodnota, z tohoto důvodu přijímáme nulovou hypotézu a zamítáme alternativní. Je zde vysoké riziko toho, že zamítneme něco, co platí. Tato hypotéza se nám tedy **nepotvrdila** a **nelze** tedy tuhle hypotézu jednoznačně přijmout. Na základě výzkumu, za pomoci čtyřpolní tabulky bylo zjištěno, že ($\chi^2=1,456 < \chi^2_{0,05}(1)=3,841$) **neexistuje** statisticky vzájemná souvislost mezi pohlavím účastníka kurzu a zájmem o další vzdělávání.

DVO1: Zjistit jaká je míra zájmu o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob se základním vzděláním ve věku 15-50 let v regionu Kroměříž?

Prostřednictvím dotazníkové šetření bylo zjištěno, že většina dlouhodobě nezaměstnaných osob se základní vzdělání registrovaných na Úřadu práce v Kroměříži projevila zájem o další vzdělávání. Tito respondenti se rádi zúčastní rekvalifikačních kurzů a získají tak nové znalosti a dovednosti, které jim pomohou k získání zaměstnání.

Druhá hypotéza byla zaměřena na bariéry v zájmu o další vzdělávání. Porovnávali jsme vztah mezi věkem respondentů a bariérami v zájmu o další vzdělávání. Zaměřili jsme se na škálové odpovědi a zkoumali jsme každou odpověď zvlášť, chtěli jsme mít lepší přehled o výsledných datech. Pro tento výpočet jsme zvolili kontingenční tabulku. Vkládám zde pro představu tabulku pro výpočet první bariéry, další postup pro výpočet ostatních bariér je vložen v příloze.

Věk	Výrok	Kurz mi stejně nepomůže				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² / O
15 až 20 let	Naprosto nesouhlasím	0	0,170	-0,170	0,029	0,170
	Naprosto souhlasím	1	1,189	-0,189	0,036	0,030
	Spíše nesouhlasím	2	0,566	1,434	2,056	3,633
	Naprosto souhlasím	0	1,075	-1,075	1,157	1,075
21 až 30 let	Naprosto nesouhlasím	2	0,396	1,604	2,572	6,491
	Naprosto souhlasím	2	2,774	-0,774	0,598	0,216
	Spíše nesouhlasím	0	1,321	-1,321	1,744	1,321
	Naprosto souhlasím	3	2,509	0,491	0,241	0,096
31 až 40 let	Naprosto nesouhlasím	1	0,962	0,038	0,001	0,001
	Naprosto souhlasím	7	6,736	0,264	0,070	0,010
	Spíše nesouhlasím	3	3,208	-0,208	0,043	0,013
	Naprosto souhlasím	6	6,094	-0,094	0,009	0,001
41 až 50 let	Naprosto nesouhlasím	0	1,472	-1,472	2,166	1,472
	Naprosto souhlasím	11	10,302	0,698	0,487	0,047
	Spíše nesouhlasím	5	4,906	0,094	0,009	0,002
	Naprosto souhlasím	10	9,321	0,679	0,461	0,049
Σ		53	53			14,629

Tabulka 6 – H₂ Bariéry v zájmu o další vzdělávání

Za pomoci výpočtů byly zjištěny tyto kritické hodnoty u výroku:

- kurz mi stejně nepomůže $x^2=14,629$
- nepotřebuji kurz $x^2=15,805$
- nebaví mě se dál vzdělávat $x^2=11,171$
- bojím se, že to nezvládnu $x^2=8,947$
- náročná účast $x^2=12,194$

Stupeň volnosti:

$$f = (4 - 1) \times (4 - 1) \quad f = 9$$

$$x^2_{0,05}(9) = 16,919$$

Hodnota x^2 je menší než kritická hodnota, z tohoto důvodu přijímáme nulovou hypotézu a zamítáme alternativní. Tato hypotéza se nám tedy **nepotvrdila** a nelze ji tedy jednoznačně přijmout. Výsledné hodnoty u každé škálové odpovědi se pohybovaly v rozmezí $x^2=8,947 - 5,805 < x^2_{0,05}(9)=16,919$. Výsledek zkoumání druhé hypotézy je ten, že **neexistuje**

tuje statisticky vzájemná souvislost mezi věkem účastníků kurzu a bariérami v zájmu o další vzdělávání.

DVO2: Jaké jsou hlavní bariéry v zájmu o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob se základním vzděláním věku 15 - 50let v regionu Kroměříž?

Zjistili jsme, že jako hlavní bariéru nezájmu o další vzdělávání je důvod, že je již nebaví se nadále vzdělávat. Tito uchazeči nejeví žádný zájem o další formu vzdělávání a nemají tu potřebu se seberealizovat právě touto formou. Za další velkou bariéru, se kterou respondenti naprosto souhlasí, je to, že si myslí, že jim rekvalifikace nijak nepomůže a je pro ně tedy zbytečná. Respondenti uvedli, že by kurz sice zvládli, ale z důvodu těchto bariér neprojevili žádný zájem o kurz.

Dalším předmětem našeho zkoumání byla **třetí hypotéza**, ta byla zaměřena na samotnou motivaci o vzdělávání. Zde jsme zkoumali vzájemnou souvislost mezi délkou evidence účastníků kurzu a motivací k dalšímu vzdělávání. Respondenti měli na výběr ze škálových odpovědí a my jsme opět zkoumali každou odpověď zvlášť. Zvolili jsme, tak jako v předchozí části, kontingenční tabulku. Zbylá část výpočtu příložená v příloze.

Délka evidence	Výrok	Vyšší plat				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² / O
1–2 roky	Naprosto nesouhlasím	0	0,863	-0,863	0,745	0,863
	Naprosto souhlasím	10	11,507	-1,507	2,271	0,197
	Spíše nesouhlasím	2	2,877	-0,877	0,769	0,267
	Naprosto souhlasím	9	5,753	3,247	10,540	1,832
3–5 let	Naprosto nesouhlasím	0	0,247	-0,247	0,061	0,247
	Naprosto souhlasím	6	3,288	2,712	7,357	2,238
	Spíše nesouhlasím	0	0,822	-0,822	0,676	0,822
	Naprosto souhlasím	0	1,644	-1,644	2,702	1,644
5 let a více	Naprosto nesouhlasím	0	0,616	-0,616	0,380	0,616
	Naprosto souhlasím	10	8,219	1,781	3,171	0,386
	Spíše nesouhlasím	2	2,055	-0,055	0,003	0,001
	Naprosto souhlasím	3	4,110	-1,110	1,231	0,300
5 měs. - 1 rok	Naprosto nesouhlasím	3	1,274	1,726	2,979	2,338
	Naprosto souhlasím	14	16,986	-2,986	8,918	0,525
	Spíše nesouhlasím	6	4,247	1,753	3,074	0,724
	Naprosto souhlasím	8	8,493	-0,493	0,243	0,029
Σ		73	73			13,029

Tabulka 7 - H₃ Motivace k dalšímu vzdělávání

Za pomoci výpočtů byly zjištěny tyto kritické hodnoty u druhů motivace:

- vyšší plat $\chi^2=13,029$
- změna kvalifikace ze zdravotních důvodů $\chi^2=8,676$
- změna kvalifikace/neuspokojení $\chi^2=8,002$
- nové dovednosti $\chi^2=8,834$
- bezplatné vzdělání $\chi^2=8,126$

Stupeň volnosti:

$$f = (4 - 1) \times (4 - 1) \quad f = 9$$

$$\chi^2_{0,05}(9) = 16,919$$

Výsledné hodnoty vycházely v rozmezí $\chi^2=8,002 - 8,834 < \chi^2_{0,05}(9)=16,919$. Tato hypotéza **nebyla potvrzena**, neboť nebyla zjištěna statisticky vzájemná souvislost mezi délkou evidence účastníků kurzu a motivací k dalšímu vzdělávání. Musíme tedy zamítnout nulovou hypotézu a přijímáme alternativní.

DVO3: Jaká je hlavní motivace v zájmu o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob se základním vzděláním ve věku 15 - 50let v regionu Kroměříž?

Velmi nás zajímala motivace k dalšímu vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných osob se základním vzděláním. Prostřednictvím těchto respondentů, můžeme získat mnohem lepší pohled na motivaci u uchazečů o zaměstnání. Po vyhodnocení dotazníků bylo zjištěno, že největší motivace pro tyto osoby je vidina vyšší platu a získání nové dovednosti. Na třetím místě byla zvolena motivace získat bezplatně další vzdělání. Jen minimum respondentů je nespokojena se svou současnou kvalifikací, proto si chtějí rozšířit své nynější znalosti a dovednosti.

Čtvrtou hypotézu jsme se rozhodli zaměřit na samotný druh/zaměření rekvalifikačního kurzu. Předmětem našeho zkoumání byla vzájemná souvislost mezi věkem účastníka kurzu a druhem zvolené rekvalifikace. K výpočtům jsme opět zvolili kontingenční tabulku.

Věk	Výrok	Druh zvolené rekvalifikace				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	$P - O$	$(P - O)^2$	$\frac{(P - O)^2}{O}$
15 až 20 let	Administrativní činnost	1	1,644	-0,644	0,415	0,252
	Celková profesní rekvalifikace	1	1,205	-0,205	0,042	0,035
	Jazykový kurz	3	1,425	1,575	2,482	1,742
	Obnovení či rozšíření současné praxe	1	1,425	-0,425	0,180	0,127
	Práce s počítačem	2	2,301	-0,301	0,091	0,039
21 až 30 let	Administrativní činnost	4	3,288	0,712	0,507	0,154
	Celková profesní rekvalifikace	0	2,411	-2,411	5,813	2,411
	Jazykový kurz	3	2,849	0,151	0,023	0,008
	Obnovení či rozšíření současné praxe	4	2,849	1,151	1,324	0,465
	Práce s počítačem	5	4,603	0,397	0,158	0,034
31 až 40 let	Administrativní činnost	6	4,726	1,274	1,623	0,343
	Celková profesní rekvalifikace	6	3,466	2,534	6,422	1,853
	Jazykový kurz	1	4,096	-3,096	9,585	2,340
	Obnovení či rozšíření současné praxe	4	4,096	-0,096	0,009	0,002
	Práce s počítačem	6	6,616	-0,616	0,380	0,057
41 až 50 let	Administrativní činnost	4	5,342	-1,342	1,802	0,337
	Celková profesní rekvalifikace	4	3,918	0,082	0,007	0,002
	Jazykový kurz	6	4,630	1,370	1,877	0,405
	Obnovení či rozšíření současné praxe	4	4,630	-0,630	0,397	0,086
	Práce s počítačem	8	7,479	0,521	0,271	0,036
Σ		73	73			10,730

Tabulka 8 - H₄ Zaměření rekvalifikačního kurzu

Kritická hodnota $\chi^2 = 10,730$

Stupeň volnosti:

$$f = (4 - 1) \times (5 - 1) \quad f = 12$$

Za pomoci kontingenční tabulky jsme získali tyto výsledné hodnoty $\chi^2 = 10,73 < \chi^2_{0,05}(12) = 21,026$. Zjistili jsme, že zamítneme nulovou hypotézu a přijímáme alternativní. Tím pádem **neexistuje** statisticky vzájemná souvislost mezi věkem účastníků kurzu a druhem zvolené rekvalifikace. Tím pádem se nám tato hypotéza **nepotvrdila**.

DVO4: O jaký druh rekvalifikačního kurzu mají zájem dlouhodobě nezaměstnané osoby se základním vzděláním ve věku 15 - 50let v regionu Kroměříž?

Respondenti měli na výběr hned z pěti možností zaměření rekvalifikačního kurzu. Odpovědi byly téměř vyrovnané. Největší zájem však byl o práci na počítači a administrativní činnost. Na stejné úrovni poté byl zájem o jazykový kurz a rozšíření současné praxe. Respondentům jsme dali na výběr i z otevřené odpovědi. Zajímalo nás vlastní názor na zvolený rekvalifikační kurz. Respondenti projevíli také zájem o kurz na pomocnou učitelku ve školce, vysokozdvížený vozík, kosmetičku, svářeče, šičku, prodavačku, cukráře a zedníka.

Pátá a také poslední **hypotéza** zkoumala formu rekvalifikačního kurzu. Zajímalo nás, zda je určitá souvislost mezi místem bydliště účastníků kurzu a formou vzdělávacího kurzu. Ověřovali jsme ji tak jako přechozí hypotézy, a to za pomoci kontingentní tabulky.

Věk	Výrok	pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	$\frac{(P-O)^2}{O}$
Město	Dálková forma studia	4	6,589	-2,589	6,703	1,017
	Prav. celodenní výuka o víkendu	14	13,685	7,411	54,922	4,013
	Prav. dopolední výuka	10	8,110	3,411	11,635	1,435
	Prav. odpolední výuka	9	8,616	2,411	5,813	0,675
Vesnice	Dálková forma studia	9	6,411	2,411	5,813	0,907
	Prav. celodenní výuka o víkendu	13	13,315	6,411	41,100	3,087
	Prav. dopolední výuka	6	7,890	-0,589	0,347	0,044
	Prav. odpolední výuka	8	8,384	1,411	1,991	0,237
Σ		73	73,000			11,415

Tabulka 9 - H₅ Forma rekvalifikačního kurzu

Kritická hodnota $\chi^2 = 11,415$

Stupeň volnosti:

$$f = (2 - 1) \times (4 - 1) \quad f = 3$$

$$\chi^2_{0,01}(3) = 11,341$$

Výpočtem jsme zjistili, že se nám tato hypotéza **potvrdila**. Zamítáme tedy nulovou hypotézu a přijímáme alternativní hypotézu. Získané hodnoty $\chi^2 = 11,415 > \chi^2_{0,01}(3) = 11,341$ nám udávají, že **existuje** statisticky vzájemná souvislost mezi místem bydliště účastníka kurzu a formou vzdělávacího kurzu.

DVO5: O jakou formu rekvalifikačního kurzu mají zájem dlouhodobě nezaměstnané osoby se základním vzděláním ve věku 15 - 50let v regionu Kroměříží?

Více než polovina všech respondentů projevila zájem o rekvalifikační kurz s pravidelnou dopolední výukou. Za další nejčastější formy rekvalifikačního kurzu by si účastníci rádi zvolili pravidelnou odpolední výuku a dálkovou formu. Celodenní výuka o víkendu a jiná varianta (domlouvou) byla zvolena pouze minimálně. Respondenti by nejvíce uvítali, kdyby rekvalifikační kurz byl v rozmezí 31 až 71 hodin a byl by formou vyváženého spojení teorie a praxe.

Výzkum nám ukázal, že většina respondentů 73 (58%) projevila zájem o další formu vzdělávání v případě, že získají lepší platové ohodnocení, nové dovednosti a kurz nebude zdlouhavý. Z tohoto důvodu se většina respondentů shodla na stejné délce samotného kurzu.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit zájem o další vzdělávání u dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání, kteří mají základní vzdělání, jsou ve věku 15–50 let a bydlí v regionu Kroměříž. Kromě zájmu o další vzdělání jsme zkoumali také bariéry vůči dalšímu vzdělání a také naopak motivaci k dalšímu vzdělávání. V případě zájmu o další vzdělávání jsme potřebovali také zjistit, o jaký rekvalifikační kurz mají tito lidé zájem a také jakou formu kurzu preferují.

Při zkoumání této bakalářské práce jsme se rozhodli, že nepůjdeme pouze jedním směrem a nebudeme zkoumat pouze zájem. Je pro nás velmi důležité zjistit, z jakého důvodu lidé nemají zájem o další vzdělávání. Výsledkem našeho zkoumání bylo zjištění, že se nám potvrdily poznatky, které jsme se dočetli v teorii. Dlouhodobě nezaměstnané osoby mají především vnitřní a osobnostní bariéry. Tyto bariéry zahrnují strach z neúspěchu a nezájem o vzdělávání. Tito lidé by měli být více motivováni ze strany úřadu práce, pokud tomu tak není v jejich okolí. Za další velkou bariéru je považován strach. Bojí se, že by kurz s ohledem na své schopnosti nezvládli.

Podle výzkumů, které již proběhly, se řadí mezi hlavní důvody k dalšímu vzdělávání snaha rozvíjet vlastní schopnosti, získávat nové poznatky aj. Zkoumáním jsme zjistili, že největší motivací pro další vzdělávání, je především vidina lepšího platového ohodnocení. Tento poznatek bychom proto doplnili do teorie. Přeci jen jsme zjistili, že právě lepší platové ohodnocení je pro nezaměstnané velká motivace. Za další motivaci byl zjištěn chtíč po získání nových dovedností. Tito lidé se zdají být motivováni a mají představu, jaký typ rekvalifikačního kurzu by jim pomohl k získání zaměstnání. Od rekvalifikačních kurzů očekávají především zlepšení jejich postavení při hledání zaměstnání, získání nových znalostí a dovedností a také podporu při rekvalifikaci. Tyto lidi podporuje k dalšímu vzdělávání především úřad práce, a hlavně jejich osobní potřeba.

Z celého zkoumání plyne především to, že je stále velké množství dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání, kteří nejsou dostatečně motivováni k dalšímu vzdělávání. Je proto potřeba se těmito lidem více věnovat podporovat jejich sebevědomí a motivovat je. Doporučili bychom zařadit do nabídek úřadu práce více motivačních skupinových akcí s menším počtem účastníků (maximálně 5) zaměřených na seberealizaci a sebe prezentaci u zaměstnavatelů. V návaznosti na tyto akce by pak mohli být uchazeči zařazeni na individuální konzultace, kde by byla podrobně rozebrána jejich životní situace.

Uchazečů o zaměstnání, kteří projevili zájem, je stále větší množství. Bylo by vhodné, těmto lidem nabídnou nové rekvalifikační kurzy s celkovou profesní změnou. Respondenti v tomto směru projevili zájem o rekvalifikační kurz na pomocnou učitelku ve školce, šičku, kosmetička a cukrářku. Věříme, že by tento typ rekvalifikací našel mezi uchazeči uplatnění. Momentálně je možné tento druh kurzu absolvovat prostřednictvím tzv. zvolené rekvalifikace, ale pro uchazeče je to složitější varianta. Z tohoto důvodu bychom doporučili ve spolupráci se vzdělávacím střediskem rozšířit nabídku kurzů.

Předpokládáme, že by bylo velmi zajímavé se ve zkoumání neomezovat pouze na dotazníkové šetření v regionu Kroměříž. Věříme, že pokud by byl dotazník rozdán i na jiné kontaktní pracoviště úřadu práce, plošný výzkum by nám mohl ukázat i jiné směry, které by mohly pomoci k dalšímu nasměrování rekvalifikačních kurzů či jiného druhu podpory nezaměstnaným.

Souhrnem zjištění všech informací máme za to, že bylo dosaženo námi zvolených cílů a věříme, že poznatky z výzkumu budou pro čtenáře přínosné a mohou se stát podkladem pro sestavení budoucí nabídky rekvalifikačních kurzů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- [1] BALVÍN, Jaroslav. *Andragogika jako teorie výchovy a vzdělávání dospělých*. Praha: Hnutí R, 2011, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-86798-16-5.
- [2] BENEŠ, Milan. *Andragogika. 2.*, aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014, 176 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-4824-5.
- [3] ČÁBALOVÁ, Dagmar. *Pedagogika*. Praha: Grada, 2011, 272 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-2993-0.
- [4] DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. 4.*, nezměn. vyd. Praha: Karolinum, 2011, 372 s. ISBN 978-80-246-1966-8.
- [5] DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Management lidských zdrojů*. Praha: C.H. Beck, 2007. Bekovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-893-4.
- [6] FARKOVÁ, Marie. *Dospělost a její variabilita*. Praha: Grada, 2009, 136 s. Psyché. ISBN 978-80-247-2480-5.
- [7] HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Velký psychologický slovník*. Ilustroval Karel NEPRAŠ. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5.
- [8] HOFMANN, Eberhardt a Monika LÖHLE. *Jak se úspěšně učit: nejlepší strategie a techniky*. Praha: Grada, 2017, 189 s. ISBN 978-80-271-0286-0.
- [9] HOLMAN, Robert. *Základy ekonomie: pro studenty vyšších odborných škol a neekonomických fakult VŠ*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2015, xv, 368. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-007-2.
- [10] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. 2.*, aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016, 254 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-5326-3.
- [11] JUREČKA, Václav. *Makroekonomie. 3.*, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0251-8
- [12] JUREČKA, Václav. *Mikroekonomie. 3.*, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2018, 398 s. Expert. ISBN 978-80-271-0146-7.

- [13] KOZEL, Roman, Lenka MYNÁŘOVÁ a Hana SVOBODOVÁ. *Moderní metody a techniky marketingového výzkumu*. Praha: Grada, 2011, 304 s. Expert. ISBN 978-80-247-3527-6.
- [14] MALÍKOVÁ, Eva. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. Praha: Grada, 2011, 328 s. Sestra. ISBN 978-80-247-3148-3.
- [15] MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-08-3
- [16] MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Vydání třetí. Praha: Portál, 2016, 271 s. ISBN 978-80-262-1154-9.
- [17] MUŽÍK, Jaroslav. *Profesní vzdělávání dospělých*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 263 s. Vzdělávání dospělých. ISBN 978-80-7357-738-4.
- [18] OTÁHAL, Petr. *MBA studium v podmínkách české praxe: současnost a budoucnost vzdělávání manažerů v ČR*. Praha: Grada Publishing, 2018, 98 stran, 81 stran příloh v různém stránkování. Finance. ISBN 978-80-247-2017-3.
- [19] PALÁN, Zdeněk. *Základy andragogiky*. Praha: Vysoká škola J.A. Komenského, 2003, 199 s. ISBN 80-86723-03-8. [20] *Školní statistická ročenka 2008*. Praha: Scientia, [2008]. ISBN 9788025017289.
- [20] PRŮCHA, Jan a Jaroslav VETEŠKA. *Andragogický slovník*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014, 320 s. ISBN 978-80-247-4748-4.
- [21] *Velká kniha technik učení, tréninku paměti a koncentrace*. Praha: Grada, 2009, 226 s. ISBN 978-80-247-3023-3.
- [22] VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK. *Sociální psychologie*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1428-8.
- [23] ZORMANOVÁ, Lucie. *Didaktika dospělých*. Praha: Grada, 2017, 223 s. Pedagogika. ISBN 978-80-271-0051-4.

Elektronické zdroje:

- [24] Česká-republika:Hlavní typy vzdělávání | Eurydice. [online]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/main-types-provision-20_cs
- [25] Integrovaný portál MPSV [online]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/pak/poradenske_sluzby_a_rekvalifikace/rekvalifikace/zvole_na_rekvalifikace
- [26] Integrovaný portál MPSV [online]. Copyright © [cit. 11.02.2019]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/zakon_o_zamestnanosti_od_1_1_2018.pdf
- [27] Integrovaný portál MPSV [online]. Copyright © [cit. 9.3.2019]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/zlk/rekvalifikace>
- [28] Rekvalifikace – cesta ke snižování nezaměstnanost | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem – Sbírka zákonů, judikatura, právo [online]*. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 23.03.2019]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/rekvalifikace-cesta-ke-snizovani-nezamestnanosti-102170.html>
- [29] Rekvalifikace zabezpečované Úřadem práce | Rekvalifikuj.cz. *Úvod | Rekvalifikuj.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.rekvalifikuj.cz/portal/template/EcNewsArticleDetail/id/2865575>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČNR	Česká národní rada
DVO	Dílčí výzkumná otázka
HVO	Hlavní výzkumná otázka
ILO	International Labour Organization (Mezinárodní organizace práce)
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
Sb.	Sbírka zákonů
SOU	Střední odborné učiliště
SÚPM	Společensky účelná pracovní místa
SŠ	Střední škola
VOŠ	Vyšší odborná škola
VPP	Veřejně prospěšné práce
VŠ	Vysoká škola
ZoZ	Zákon o zaměstnanosti
ZŠ	Základní škola
Σ	Suma

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1- Maslowova pyramida potřeb (Vlastní zpracování).....	24

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Přehled škálových odpovědí pro bariéry při vzdělávání	42
Tabulka 2 - Přehled škálových odpovědí pro motivaci při vzdělávání.....	43
Tabulka 3 - Přehled škálových odpovědí na očekávání při vzdělávání	44
Tabulka 4 - Přehled škálových odpovědí na motivaci k účasti.....	45
Tabulka 5 - H ₁ Míra zájmu o další vzdělávání.....	50
Tabulka 6 - H ₂ Bariéry v zájmu o další vzdělávání	52
Tabulka 7 - H ₃ Motivace k dalšímu vzdělávání.....	53
Tabulka 8 - H ₄ Zaměření rekvalifikačního kurzu	55
Tabulka 9 - H ₅ Forma rekvalifikačního kurzu	56

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Pohlaví respondentů	38
Graf 2 - Věkové rozdělení respondentů	39
Graf 3 - Bydliště respondentů	39
Graf 4 - Délka praxe respondentů	40
Graf 5 - Obor praxe respondentů	40
Graf 6 - Obor jiné varianty praxe.....	41
Graf 7 - Délka evidence respondentů	41
Graf 8 - Zájem o účast na rekvalifikačním kurzu	42
Graf 9 - Bariéry pro nezájem o rekvalifikační kurz.....	43
Graf 10 - Motivace k účasti na rekvalifikačním kurzu	44
Graf 11 - Očekávání od rekvalifikačního kurzu	45
Graf 12 - Motivace k účasti na rekvalifikačním kurzu	46
Graf 13 - Typ rekvalifikačního kurzu	47
Graf 14 - Forma rekvalifikačního kurzu	47
Graf 15 - Zaměření rekvalifikačního kurzu	48
Graf 16 - Celková profesní rekvalifikace	48
Graf 17- Délka rekvalifikačního kurzu	49

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P 1: Dotazník

PŘÍLOHA P 2: Postup ověřování hypotéz

PŘÍLOHA P 3: Přehled rekvalifikačních kurzů nabízených Úřadem práce v Kroměříži

PŘÍLOHA P 1: DOTAZNÍK

Vážený pane, Vážená paní,

chtěla bych Vás touto cestou požádat o spolupráci při analýze zájmu dlouhodobě nezaměstnaných osob o aktivity, které by zvýšily jejich konkurenceschopnost na trhu práce. Prosím Vás o vyplnění dotazníku, který slouží výhradně jako podklad pro mou bakalářskou práci. Mohu Vás ujistit, že dotazník je samozřejmě zcela anonymní a po vyhodnocení dat bude poté skartován. Při vyplňování dotazníku, zakroužkujte vždy jednu z nabízených variant.

Děkuji Vám za ochotu

Základní údaje o respondentovi

(zakroužkujte vždy jednu z nabízených variant)

Pohlaví: a) MUŽ   b) ŽENA

Věk

a) 15 až 20 let	b) 21 až 30 let
c) 31 až 40 let	d) 41 až 50 let

Kde žijete: a) VESNICE (do 3 tis. obyvatel)   b) MĚSTO (od 3 tis. obyvatel)

Délka pracovní praxe:

a) bez praxe	b) 1 – 5 let
c) 6 – 10 let	d) 11 a více let

V jakém oboru jste převážně pracoval/a:

a) uklízeči a pomocníci	b) montážní a manipulační dělníci
c) pracovníci osobní péče ve zdravotní a sociální oblasti	d) dělníci v oblasti výstavby budov
e) řidiči osobních a malých dodávkových automobilů	f) jiná varianta (prosím uveďte):

Jak dlouho jste evidován na úřadu práce:

a) 5 měsíců – 1 rok	b) 1 – 2 roky
c) 3 – 5 let	d) 5 let a více

Motivace k účasti na rekvalifikačním kurzu

(zakroužkujte vždy jednu z nabízených variant))

1. Máte zájem o účast na rekvalifikačním kurzu?

a) ANO   b) NE

Pokud jste odpověděl NE, přejděte k otázce č. 2

Pokud jste odpověděl ANO, přejděte k otázce č. 3 a dále

2. Z jakého důvodu nemáte o účast na rekvalifikačním kurzu zájem?				
Nakolik souhlasíte s následujícím výrokem:	Naprost nesouhlasím	Spíše nesouhlasím	Spíše souhlasím	Naprost souhlasím
a) myslím si, že by mi rekvalifikace stejně nepomohla získat zaměstnání a je pro mě tedy zbytečná	1	2	3	4
b) nepotřebuji další vzdělávání	1	2	3	4
c) nebaví mě dále se vzdělávat	1	2	3	4
d) bojím se, že bych kurz s ohledem na své schopnosti nezvládl	1	2	3	4
e) účast na rekvalifikačním kurzu je pro mě příliš organizačně náročná (doprava na kurz, učení atd.)	1	2	3	4

3. Co Vás motivuje k účasti na rekvalifikačním kurzu?				
Nakolik souhlasíte s následujícím výrokem:	Naprost nesouhlasím	Spíše nesouhlasím	Spíše souhlasím	Naprost souhlasím
a) možnost získat vyšší plat	1	2	3	4
b) chci změnit svou současnou kvalifikaci, protože tu stávající nemohu ze zdravotních důvodů vykonávat	1	2	3	4
c) chci změnit svou současnou kvalifikaci, protože mě má současná profese neuspokojuje	1	2	3	4
d) chci získat nové dovednosti	1	2	3	4
e) možnost získat bezplatně další vzdělání	1	2	3	4

4. Co od rekvalifikačního kurzu očekáváte?				
Nakolik souhlasíte s následujícím výrokem:	Naprost nesouhlasím	Spíše nesouhlasím	Spíše souhlasím	Naprost souhlasím
a) zlepšení mého postavení při hledání práce	1	2	3	4
b) získání nových znalostí a dovedností	1	2	3	4
c) zvýšení sebevědomí při hledání práce	1	2	3	4
d) získání dalších sociálních kontaktů	1	2	3	4
e) podporu při rekvalifikaci	1	2	3	4

5. Kdo či co Vás k účasti na rekvalifikačním kurzu motivuje?				
Nakolik souhlasíte s následujícím výrokem:	Naprosto nesouhlasím	Spíše nesouhlasím	Spíše souhlasím	Naprosto souhlasím
a) osobní potřeba	1	2	3	4
b) rodina	1	2	3	4
c) známí	1	2	3	4
d) potencionální zaměstnavatel	1	2	3	4
e) úřad práce	1	2	3	4

Jak by měl rekvalifikační kurz vypadat

(zakroužkujte vždy jednu z nabízených variant)

6. Jaký typ rekvalifikačního kurzu by Vám vyhovoval nejvíce?

- a) pravidelná dopolední výuka
- b) pravidelná odpolední výuka
- c) pravidelná celodenní výuka o víkendu
- d) dálková forma výuky
- e) jiná varianta (prosím uveďte):

7. Jaká forma rekvalifikačního kurzu je pro Vás zajímavá:

- a) přednáška odborníka
- b) přednáška od člověka z praxe
- c) vyvážené spojení teorie a praxe
- d) nácvik praktických dovedností
- e) jiná varianta (prosím uveďte):

8. O jaké zaměření rekvalifikace či dalšího vzdělávání byste měl/la zájem:

- a) práce s počítačem
- b) administrativní činnost
- c) jazykový kurz
- d) celková profesní rekvalifikace (uveďte konkrétní řemeslo např. truhlář, účetní, zedník atd.)
- e) obnovení či rozšíření současné praxe

9. Jak dlouhý by měl být rekvalifikační kurz?

- a) méně než 30 hodin
- b) 31 až 70 hodin
- c) 71 až 110 hodin
- d) 111 až 150 hodin
- e) 151 a více hodin

Ještě jednou děkuji za ochotu při vyplnění dotazníku

PŘÍLOHA P 2: POSTUP OVĚŘOVÁNÍ HYPOTÉZ

Na tomto místě bude uveden postup při ověřování zvolených hypotéz. Postupovali jsme za pomoci publikace Chráska.

HYPOTÉZA H1

H₁: Předpokládám, že existuje statisticky vzájemná souvislost mezi pohlavím účastníků kurzu a zájmem o další vzdělávání.

K ověření této hypotézy byla stanovena otázka č. 1 pohlaví respondenta z první části „základní údaje o respondentovi“ a otázka č. 1 motivace o další vzdělávání z druhé části „motivace k účasti na rekvalifikačním kurzu“. Celkový počet respondentů činil **n=126**

Čtyřpolní tabulka – Chí-kvadrát

Četnost zájmu a nezájmu o další vzdělávání

Pohlaví	Výsledek šetření		Σ
	zájem	nezájem	
žena	41	24	65
muži	32	29	61
Σ	73	53	126 => n

Vzorec a postup pro výpočet kritické hodnoty x^2 :

$$x^2 = n \times \frac{(a \times d)^2 - (b \times c)^2}{(a + b) \times (a + c) \times (b + d) \times (c + d)} = 126 \times \frac{177\,241}{15\,340\,585} x^2 = 1,456$$

Stupeň volnosti:

$$f = (r - 1) \times (s - 1) = (2 - 1) \times (2 - 1) \quad f = 1$$

$$x^2_{0,05}(1) = 3,841$$

$$x^2 = 1,456 < x^2_{0,05}(1) = 3,841$$

Tato hypotéza se nám nepotvrdila a nelze ji tedy jednoznačně přijmout.

Výsledek zkoumání: neexistuje statisticky vzájemná souvislost mezi pohlavím účastníka kurzu a zájmem o další vzdělávání.

HYPOTÉZA H2

H₂: Předpokládám, že existuje statisticky vzájemná souvislost mezi věkem účastníků kurzu a bariérami v zájmu o další vzdělávání

K ověření této hypotézy byla stanovena otázka č. 2 věk respondenta z první části „**základní údaje o respondentovi**“ a otázka č. 2 bariéry k dalšímu vzdělání z druhé části „**motivace k účasti na rekvalifikačním kurzu**“.

Kontingenční tabulky

Kurz mi stejně nepomůže: $\chi^2=14,629$

Věk	Výrok	Kurz mi stejně nepomůže				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² / O
15 až 20 let	Naprosto nesouhlasím	0	0,170	-0,170	0,029	0,170
	Naprosto souhlasím	1	1,189	-0,189	0,036	0,030
	Spíše nesouhlasím	2	0,566	1,434	2,056	3,633
	Naprosto souhlasím	0	1,075	-1,075	1,157	1,075
21 až 30 let	Naprosto nesouhlasím	2	0,396	1,604	2,572	6,491
	Naprosto souhlasím	2	2,774	-0,774	0,598	0,216
	Spíše nesouhlasím	0	1,321	-1,321	1,744	1,321
	Naprosto souhlasím	3	2,509	0,491	0,241	0,096
31 až 40 let	Naprosto nesouhlasím	1	0,962	0,038	0,001	0,001
	Naprosto souhlasím	7	6,736	0,264	0,070	0,010
	Spíše nesouhlasím	3	3,208	-0,208	0,043	0,013
	Naprosto souhlasím	6	6,094	-0,094	0,009	0,001
41 až 50 let	Naprosto nesouhlasím	0	1,472	-1,472	2,166	1,472
	Naprosto souhlasím	11	10,302	0,698	0,487	0,047
	Spíše nesouhlasím	5	4,906	0,094	0,009	0,002
	Naprosto souhlasím	10	9,321	0,679	0,461	0,049
Σ		53	53			14,629

Nepotřebuji kurz $x^2=15,805$

Věk	Výrok	Nepotřebuji kurz				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² / O
15 až 20 let	Naprosto nesouhlasím	0	0,736	-0,736	0,541	0,736
	Naprosto souhlasím	0	0,792	-0,792	0,628	0,792
	Spíše nesouhlasím	1	1,019	-0,019	0,000	0,000
	Naprosto souhlasím	2	0,453	1,547	2,394	5,286
21 až 30 let	Naprosto nesouhlasím	2	1,717	0,283	0,080	0,047
	Naprosto souhlasím	2	1,849	0,151	0,023	0,012
	Spíše nesouhlasím	3	2,377	0,623	0,388	0,163
	Naprosto souhlasím	0	1,057	-1,057	1,116	1,057
31 až 40 let	Naprosto nesouhlasím	5	4,170	0,830	0,689	0,165
	Naprosto souhlasím	2	4,491	-2,491	6,203	1,381
	Spíše nesouhlasím	9	5,774	3,226	10,410	1,803
	Naprosto souhlasím	1	2,566	-1,566	2,452	0,956
41 až 50 let	Naprosto nesouhlasím	6	6,377	-0,377	0,142	0,022
	Naprosto souhlasím	10	6,868	3,132	9,810	1,428
	Spíše nesouhlasím	5	8,830	-3,830	14,670	1,661
	Naprosto souhlasím	5	3,925	1,075	1,157	0,295
Σ		53	53			15,806

Nebaví mě se dál vzdělávat $x^2=11,171$

Věk	Výrok	Nebaví mě se dál vzdělávat				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² / O
15 až 20 let	Naprosto nesouhlasím	0	0,226	-0,226	0,051	0,226
	Naprosto souhlasím	1	1,528	-0,528	0,279	0,183
	Spíše nesouhlasím	1	0,566	0,434	0,188	0,333
	Naprosto souhlasím	1	0,679	0,321	0,103	0,151
21 až 30 let	Naprosto nesouhlasím	2	0,528	1,472	2,166	4,100
	Naprosto souhlasím	4	3,566	0,434	0,188	0,053
	Spíše nesouhlasím	1	1,321	-0,321	0,103	0,078
	Naprosto souhlasím	0	1,585	-1,585	2,512	1,585
31 až 40 let	Naprosto nesouhlasím	2	1,283	0,717	0,514	0,401
	Naprosto souhlasím	6	8,660	-2,660	7,078	0,817
	Spíše nesouhlasím	4	3,208	0,792	0,628	0,196
	Naprosto souhlasím	5	3,849	1,151	1,325	0,344
41 až 50 let	Naprosto nesouhlasím	0	1,962	-1,962	3,850	1,962
	Naprosto souhlasím	16	13,245	2,755	7,588	0,573
	Spíše nesouhlasím	4	4,906	-0,906	0,820	0,167
	Naprosto souhlasím	6	5,887	0,113	0,013	0,002
Σ		53	53			11,171

Bojím se, že to nezvládnu $x^2=8,947$

Věk	Výrok	Bojím se, že to nezvládnu				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² / O
15 až 20 let	Naprosto nesouhlasím	3	0,566	-0,566	0,320	0,566
	Naprosto souhlasím	0	0,566	-0,566	0,320	0,566
	Spíše nesouhlasím	1	1,302	-0,302	0,091	0,070
	Naprosto souhlasím	2	0,566	1,434	2,056	3,633
21 až 30 let	Naprosto nesouhlasím	2	1,321	0,679	0,461	0,349
	Naprosto souhlasím	1	1,321	-0,321	0,103	0,078
	Spíše nesouhlasím	3	3,038	-0,038	0,001	0,000
	Naprosto souhlasím	1	1,321	-0,321	0,103	0,078
31 až 40 let	Naprosto nesouhlasím	5	3,208	1,792	3,213	1,002
	Naprosto souhlasím	2	3,208	-1,208	1,458	0,455
	Spíše nesouhlasím	8	7,377	0,623	0,388	0,053
	Naprosto souhlasím	2	3,208	-1,208	1,458	0,455
41 až 50 let	Naprosto nesouhlasím	3	4,906	-1,906	3,632	0,740
	Naprosto souhlasím	7	4,906	2,094	4,386	0,894
	Spíše nesouhlasím	11	11,283	-0,283	0,080	0,007
	Naprosto souhlasím	5	4,906	0,094	0,009	0,002
Σ		53	53			8,947

Náročná účast $x^2=12,194$

Věk	Výrok	Náročná účast				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² / O
15 až 20 let	Naprosto nesouhlasím	1	0,566	0,434	0,188	0,333
	Naprosto souhlasím	1	0,623	0,377	0,142	0,229
	Spíše nesouhlasím	0	0,962	-0,962	0,926	0,962
	Naprosto souhlasím	1	0,849	0,151	0,023	0,027
21 až 30 let	Naprosto nesouhlasím	1	1,321	-0,321	0,103	0,078
	Naprosto souhlasím	2	1,453	0,547	0,299	0,206
	Spíše nesouhlasím	4	2,245	1,755	3,079	1,371
	Naprosto souhlasím	0	1,981	-1,981	3,925	1,981
31 až 40 let	Naprosto nesouhlasím	5	3,208	1,792	3,213	1,002
	Naprosto souhlasím	4	3,528	0,472	0,222	0,063
	Spíše nesouhlasím	6	5,453	0,547	0,299	0,055
	Naprosto souhlasím	2	4,811	-2,811	7,904	1,643
41 až 50 let	Naprosto nesouhlasím	3	4,906	-1,906	3,632	0,740
	Naprosto souhlasím	4	5,396	-1,396	1,949	0,361
	Spíše nesouhlasím	7	8,340	-1,340	1,795	0,215
	Naprosto souhlasím	12	7,358	4,642	21,544	2,928
Σ		53	53			12,194

Stupeň volnosti:

$$f = (4 - 1) \times (4 - 1) \quad f = 9$$

$$\chi^2_{0,05}(9) = 16,919$$

$$\chi^2 = 8,947 - 5,805 < \chi^2_{0,05}(9) = 16,919$$

Tato hypotéza se nám tedy **nepotvrdila** a nelze ji tedy jednoznačně přijmout.

Výsledek zkoumání: neexistuje statisticky vzájemná souvislost mezi věkem účastníků kurzu a bariérami v zájmu o další vzdělávání.

HYPOTÉZA H3

H3: Předpokládám, že existuje statisticky vzájemná souvislost mezi délkou evidence účastníků kurzu a motivací k dalšímu vzdělávání.

K ověření této hypotézy byla stanovena otázka č. 6 délka evidence z první části „základní údaje o respondentovi“ a otázka č. 3 motivace k dalšímu vzdělání z druhé části „motivace k účasti na rekvalifikačním kurzu“.

Kontingenční tabulky

Vyšší plat $\chi^2 = 13,029$

Délka evidence	Výrok	Vyšší plat				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² / O
1–2 roky	Naprostě nesouhlasím	0	0,863	-0,863	0,745	0,863
	Naprostě souhlasím	10	11,507	-1,507	2,271	0,197
	Spíše nesouhlasím	2	2,877	-0,877	0,769	0,267
	Naprostě souhlasím	9	5,753	3,247	10,540	1,832
3–5 let	Naprostě nesouhlasím	0	0,247	-0,247	0,061	0,247
	Naprostě souhlasím	6	3,288	2,712	7,357	2,238
	Spíše nesouhlasím	0	0,822	-0,822	0,676	0,822
	Naprostě souhlasím	0	1,644	-1,644	2,702	1,644
5 let a více	Naprostě nesouhlasím	0	0,616	-0,616	0,380	0,616
	Naprostě souhlasím	10	8,219	1,781	3,171	0,386
	Spíše nesouhlasím	2	2,055	-0,055	0,003	0,001
	Naprostě souhlasím	3	4,110	-1,110	1,231	0,300
5 měs. - 1 rok	Naprostě nesouhlasím	3	1,274	1,726	2,979	2,338
	Naprostě souhlasím	14	16,986	-2,986	8,918	0,525
	Spíše nesouhlasím	6	4,247	1,753	3,074	0,724
	Naprostě souhlasím	8	8,493	-0,493	0,243	0,029
Σ		73	73			13,029

Změna kvalifikace ze zdravotních důvodů x2=8,676

Délka evidence	Výrok	Změna kvalifikace/zdravotní důvody				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O)2	(P-O)2 / O
1–2 roky	Naprosto nesouhlasím	8	7,767	0,233	0,054	0,007
	Naprosto souhlasím	3	3,164	-0,164	0,027	0,009
	Spíše nesouhlasím	4	4,890	-0,890	0,793	0,162
	Naprosto souhlasím	6	5,178	0,822	0,676	0,130
3–5 let	Naprosto nesouhlasím	3	2,219	0,781	0,610	0,275
	Naprosto souhlasím	2	0,904	1,096	1,201	1,328
	Spíše nesouhlasím	1	1,397	-0,397	0,158	0,113
	Naprosto souhlasím	0	1,479	-1,479	2,189	1,479
5 let a více	Naprosto nesouhlasím	6	5,548	0,452	0,204	0,037
	Naprosto souhlasím	4	2,260	1,740	3,027	1,339
	Spíše nesouhlasím	2	3,493	-1,493	2,229	0,638
	Naprosto souhlasím	3	3,699	-0,699	0,488	0,132
5 měs. - 1 rok	Naprosto nesouhlasím	10	11,466	-1,466	2,148	0,187
	Naprosto souhlasím	2	4,671	-2,671	7,135	1,528
	Spíše nesouhlasím	10	7,219	2,781	7,733	1,071
	Naprosto souhlasím	9	7,644	1,356	1,839	0,241
Σ			73			8,676

Změna kvalifikace/neuspokojení x2=8,002

Délka evidence	Výrok	Změna kvalifikace/neuspokojení				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O)2	(P-O)2 / O
1–2 roky	Naprosto nesouhlasím	5	5,466	-0,466	0,217	0,040
	Naprosto souhlasím	5	3,452	1,548	2,396	0,694
	Spíše nesouhlasím	5	6,616	-1,616	2,613	0,395
	Naprosto souhlasím	6	5,466	0,534	0,285	0,052
3–5 let	Naprosto nesouhlasím	0	1,562	-1,562	2,439	1,562
	Naprosto souhlasím	2	0,986	1,014	1,028	1,042
	Spíše nesouhlasím	1	1,890	-0,890	0,793	0,419
	Naprosto souhlasím	3	1,562	1,438	2,069	1,325
5 let a více	Naprosto nesouhlasím	4	3,904	0,096	0,009	0,002
	Naprosto souhlasím	2	2,466	-0,466	0,217	0,088
	Spíše nesouhlasím	5	4,726	0,274	0,075	0,016
	Naprosto souhlasím	4	3,904	0,096	0,009	0,002
5 měs. - 1 rok	Naprosto nesouhlasím	10	8,068	1,932	3,731	0,462
	Naprosto souhlasím	3	5,096	-2,096	4,393	0,862
	Spíše nesouhlasím	12	9,767	2,233	4,986	0,510
	Naprosto souhlasím	6	8,068	-2,068	4,279	0,530
Σ			73			8,002

Nové dovednosti x2=8,834

Délka evidence	Výrok	Nové dovednosti				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O)2	(P-O)2 / O
1–2 roky	Naprosto nesouhlasím	0	0,863	-0,863	0,745	0,863
	Naprosto souhlasím	14	11,795	2,205	4,864	0,412
	Spíše nesouhlasím	1	3,164	-2,164	4,685	1,480
	Naprosto souhlasím	6	5,178	0,822	0,676	0,130
3–5 let	Naprosto nesouhlasím	0	0,247	-0,247	0,061	0,247
	Naprosto souhlasím	4	3,370	0,630	0,397	0,118
	Spíše nesouhlasím	1	0,904	0,096	0,009	0,010
	Naprosto souhlasím	1	1,479	-0,479	0,230	0,155
5 let a více	Naprosto nesouhlasím	1	0,616	0,384	0,147	0,239
	Naprosto souhlasím	9	8,425	0,575	0,331	0,039
	Spíše nesouhlasím	4	2,260	1,740	3,027	1,339
	Naprosto souhlasím	1	3,699	-2,699	7,283	1,969
5 měs. - 1 rok	Naprosto nesouhlasím	2	1,274	0,726	0,527	0,414
	Naprosto souhlasím	14	17,411	-3,411	11,635	0,668
	Spíše nesouhlasím	5	4,671	0,329	0,108	0,023
	Naprosto souhlasím	10	7,644	2,356	5,552	0,726
Σ			73			8,834

Bezplatné vzdělání x2=8,126

Délka evidence	Výrok	Bezplatné vzdělání				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O)2	(P-O)2 / O
1–2 roky	Naprosto nesouhlasím	0	2,301	-2,301	5,296	2,301
	Naprosto souhlasím	12	10,932	1,068	1,142	0,104
	Spíše nesouhlasím	1	1,438	-0,438	0,192	0,134
	Naprosto souhlasím	8	6,329	1,671	2,793	0,441
3–5 let	Naprosto nesouhlasím	0	0,658	-0,658	0,432	0,658
	Naprosto souhlasím	4	3,123	0,877	0,769	0,246
	Spíše nesouhlasím	0	0,411	-0,411	0,169	0,411
	Naprosto souhlasím	2	1,808	0,192	0,037	0,020
5 let a více	Naprosto nesouhlasím	2	1,644	0,356	0,127	0,077
	Naprosto souhlasím	8	7,808	0,192	0,037	0,005
	Spíše nesouhlasím	2	1,027	0,973	0,946	0,921
	Naprosto souhlasím	3	4,521	-1,521	2,312	0,511
5 měs. - 1 rok	Naprosto nesouhlasím	6	3,397	2,603	6,774	1,994
	Naprosto souhlasím	14	16,137	-2,137	4,567	0,283
	Spíše nesouhlasím	2	2,123	-0,123	0,015	0,007
	Naprosto souhlasím	9	9,342	-0,342	0,117	0,013
Σ			73			8,126

Stupeň volnosti:

$$f = (4 - 1) \times (4 - 1) \quad f = 9$$

$$\chi^2_{0,05}(9) = 16,919$$

$$\chi^2 = 8,002 - 8,834 < \chi^2_{0,05}(9) = 16,919.$$

Tato hypotéza se nám tedy **nepotvrdila** a nelze ji tedy jednoznačně přijmout.

Výsledek zkoumání: neexistuje statisticky vzájemná souvislost mezi délkou evidence účastníků kurzu a motivací k dalšímu vzdělávání

HYPOTÉZA H4

H4: Předpokládám, že existuje statisticky vzájemná souvislost mezi věkem účastníků kurzu a druhem zvolené rekvalifikace.

K ověření této hypotézy byla stanovena otázka č. 2 věk respondenta z první části „základní údaje o respondentovi“ a otázka č. 8 zaměření rekvalifikačního kurzu z třetí části „jak by měl rekvalifikační kurz vypadat“.

Kontingenční tabulka

Věk	Výrok	Druh zvolené rekvalifikace				
		pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	P-O	(P-O) ²	(P-O) ² / O
15 až 20 let	Administrativní činnost	1	1,644	-0,644	0,415	0,252
	Celková profesní rekvalifikace	1	1,205	-0,205	0,042	0,035
	Jazykový kurz	3	1,425	1,575	2,482	1,742
	Obnovení či rozšíření současné praxe	1	1,425	-0,425	0,180	0,127
	Práce s počítačem	2	2,301	-0,301	0,091	0,039
21 až 30 let	Administrativní činnost	4	3,288	0,712	0,507	0,154
	Celková profesní rekvalifikace	0	2,411	-2,411	5,813	2,411
	Jazykový kurz	3	2,849	0,151	0,023	0,008
	Obnovení či rozšíření současné praxe	4	2,849	1,151	1,324	0,465
	Práce s počítačem	5	4,603	0,397	0,158	0,034
31 až 40 let	Administrativní činnost	6	4,726	1,274	1,623	0,343
	Celková profesní rekvalifikace	6	3,466	2,534	6,422	1,853
	Jazykový kurz	1	4,096	-3,096	9,585	2,340
	Obnovení či rozšíření současné praxe	4	4,096	-0,096	0,009	0,002
	Práce s počítačem	6	6,616	-0,616	0,380	0,057
41 až 50 let	Administrativní činnost	4	5,342	-1,342	1,802	0,337
	Celková profesní rekvalifikace	4	3,918	0,082	0,007	0,002
	Jazykový kurz	6	4,630	1,370	1,877	0,405
	Obnovení či rozšíření současné praxe	4	4,630	-0,630	0,397	0,086
	Práce s počítačem	8	7,479	0,521	0,271	0,036
Σ		73	73			10,730

Kritická hodnota $x^2 = 10,730$

Stupeň volnosti:

$$f = (4 - 1) \times (5 - 1) \quad f = 12$$

$$x^2 = 10,73 < x^2_{0,05}(12) = 21,026.$$

Tato hypotéza se nám tedy **nepotvrdila** a nelze ji tedy jednoznačně přijmout.

Výsledek zkoumání: neexistuje statisticky vzájemná souvislost mezi věkem účastníků kurzu a druhem zvolené rekvalifikace

HYPOTÉZA H5

H₅: Předpokládám, že existuje statisticky vzájemná souvislost mezi místem bydliště účastníků kurzu a formou vzdělávacího kurzu.

K ověření této hypotézy byla stanovena otázka č. 3 bydliště respondenta z první části „základní údaje o respondentovi“ a otázka č. 7 forma rekvalifikačního kurzu z třetí části „jak by měl rekvalifikační kurz vypadat“.

Kontingenční tabulka

Věk	Výrok	pozorovaná četnost P	očekávaná četnost O	$P - O$	$(P - O)^2$	$\frac{(P - O)^2}{O}$
Město	Dálková forma studia	4	6,589	-2,589	6,703	1,017
	Prav. celodenní výuka o víkendu	14	13,685	7,411	54,922	4,013
	Prav. dopolední výuka	10	8,110	3,411	11,635	1,435
	Prav. odpolední výuka	9	8,616	2,411	5,813	0,675
Vesnice	Dálková forma studia	9	6,411	2,411	5,813	0,907
	Prav. celodenní výuka o víkendu	13	13,315	6,411	41,100	3,087
	Prav. dopolední výuka	6	7,890	-0,589	0,347	0,044
	Prav. odpolední výuka	8	8,384	1,411	1,991	0,237
Σ		73	73,000			11,415

Kritická hodnota $x^2 = 11,415$

Stupeň volnosti:

$$f = (2 - 1) \times (4 - 1) \quad f = 3$$

$$x^2_{0,01}(3) = 11,341$$

$$x^2 = 11,415 > x^2_{0,01}(3) = 11,341$$

Tato hypotéza se nám **potvrdila** a můžeme ji přijmout.

Výsledek zkoumání: existuje statisticky vzájemná souvislost mezi místem bydliště účastníka kurzu a formou vzdělávacího kurzu.

PŘÍLOHA P 3: PŘEHLED REKVALIFIKAČNÍCH KURZŮ NABÍZENÝCH ÚŘADEM PRÁCE V KROMĚŘÍŽI

Rekvalifikační kurzy, které jsou nabízeny přes Úřad práce v Kroměříži, jsou rozděleny do 13 oblastí. Úřad práce se snaží vyhovět téměř každému, proto jsou zde oblasti od obsluhy osobního počítače, přes sociální služby ke stavebnictví. Každá z rekvalifikací má vedle názvu v závorce zkratku, pro jaké vzdělání je kurz určen. Můžeme si všimnout, že kurzů určených pro osoby se základním vzděláním nabízí úřad práce mnoho.

1. Oblast – Obsluha osobního počítače

- základy obsluhy osobního počítače (ZŠ)
- obsluha osobního počítače (ZŠ)
- počítačová gramotnost dle ECDL (ZŠ)

2. Oblast – IT Technologie

- tvorba www stránek (SOU)
- čtení a kreslení technické dokumentace (s využitím programu AutoCAD) (SOU)
- správce sítí pro malé a střední organizace (ZŠ)
- pracovník grafického studia (SOU)

3. Oblast – Sociální služby

- kvalifikační kurz pro pracovníky v sociálních službách (ZŠ)

4. Oblast – Účetnictví

- účetnictví a daňová evidence (SOU)
- mzdové účetnictví (SOU)

5. Oblast – Podnikání

- základy podnikání (ZŠ)

6. Oblast – Nespecifická rekvalifikace

- nespecifický rekvalifikační kurz dle Usnesení vlády č.238/1991 (SŠ)

7. Oblast – Právo, právní a veřejnoprávní činnosti

- strážný (ZŠ)

8. Oblast – Vysokozdvížené vozíky

- obsluha elektrovozíku a motovozíku (ručně vedený, plošinový a tahač) (ZŠ)
- obsluha elektrovozíku a motovozíku (ručně vedený, plošinový a tahač s ŘP „B“) (ZŠ)

9.Oblast – Svařování

- svařování tavící se elektrodou v aktivní plynu ZK 135 1.1 (ZŠ)
- svařování obalenou elektrodou ZK 111 1.1 (ZŠ)
- svařování netavící elektrodou v inertním plynu ZK 141 8 (ZŠ)
- svařování netavící elektrodou v inertním plynu ZK 141 21 (ZŠ)
- svařování tavící se elektrodou v aktivním plynu ZL 135. 1.1 (doplňek) (ZŠ)

10.Oblast – Strojírenství

- obsluha CNC obráběcích strojů (ZŠ)

11.Oblast – Stavebnictví

- zedník (ZŠ)
- montér zateplovacích systémů (ZŠ)
- montér suchých staveb (ZŠ)

12.Oblast – Řízení motorových vozidel

- řidičské oprávnění skupiny C (ZŠ)
- řidičské oprávnění skupiny C + E (ZŠ)
- vstupní školení dle vyhlášky č. 156/2008 Sb., o zdokonalování odborné způsobilosti řidičů pro skupinu C, C+E (ZŠ)

13.Oblast – Skladová problematika a obchod

- pracovník evidence zásob zboží a materiálu (ZŠ)
- skladník (ZŠ)